

MEMORIALE RITUUM

MEMORIALE RITUUM

PRO

ALIQUIBUS PRÆSTANTORIBUS
SACRIS FUNCTIONIBUS PERSOLVENDIS

IN MINORIBUS ECCLESIIIS

AUCTORITATE RECOGNITUM

BENEDICTI XIII PONT. MAX.

JUSSU EDITUM

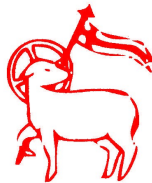
BENEDICTIO PAPÆ XV

AUCTORITATE RECOGNITUM

EDITO TYPICA

© *Laudate Dominum*

Liturgical Editions

This Special Electronic Edition is © Laudate Dominum

REVERENDUS MINORUM ECCLESiarUM RECTORIBUS

“**U**t Ritus ac sacræ Cæremoniæ, visibilia religionis ac pietatis signa, per quæ mentes fidelium ad rerum altissimarum contemplationem excitantur, in minoribus Ecclesiis parochialibus almæ hujus Urbis exacte ac uniformiter exercentur; utque hujusmodi Ecclesiarum Rectores ab exsolvendis functionibus illis præcipuis, quibus alma Mater Ecclesia præstantiora nostræ Redemptionis indixit recolenda mysteria, minime vel perstrictus parochialium Clericorum numerus detineat, vel insuetorum Rituum anfractus deterreat: ex Decreto particularis Congregationis, a SSmo Dno nostro Benedicto Pp. XIII indictæ, sub die 4 Decembris proxime elapsi anni 1724, pro nonnullis ad sacram Visitationem Ecclesiarum parochialium Urbis spectantibus, et a Sanctitate Sua confirmato, Rectoribus ipsis Memoriale hoc Rituum, typis datum, proponitur observandum.

“Exactissimum præscriptorum Rituum, cum perstrictissimo Clericorum numero, exhibet praxim. Ut plurimum tres tantum requirit, vix quartum desiderat. Parocho tamen curæ erit, designatos Clericos, quasi manducens, præcedenter in actionibus peragendis instruere, ut in eisdem attente et expedite se gerant, neque oscitante, quo se vertant, nesciant. Eisdem insuper Clericos modulari, æqua vocum concordia, ea, quæ in Processionibus recitanda præcipiuntur, edoceat: quæque, ut inoffenso percurrantur pede, suis locis, in ipso hoc Memoriali, per extensum inserere, consonum visum est; ut unus idemque libellus, et quæ agenda et quæ recitanda, suppeditet.

“Sex, semel in anno occurrentes, functiones enucleate exponuntur: ex quibus haud difficile erit, methodum excerpere pro consimilibus; ut in omnibus custodia sacrarum Cæremoniarum semper effulgeat.”¹⁾

Proposito in sacræ Rituum Congregationis ordinario Conventu habito die 28 Julii 1821 sequenti dubio, videlicet: “An toleranda sit consuetudo vigens in quibusdam Parœchiis, præsertim in ruralibus, celebrandi per Parochum Missam lectam Feria V in Cœna Domini, quin peragi valeant eadem feria et sequenti ceteræ ecclesiasticæ functiones præscriptæ, ob Clericorum defectum?” eadem S. Congregatio respondendum censuit: “Affirmative et ad mentem. Mens est: ut locorum Ordinarii, quoad Parœcias, in quibus haberi possunt tres quatuorve saltem Clerici, sacras functiones Feriis V et VI ac Sabbato Majoris Hebdomodæ peragi studeant, servata forma parvi Ritualis s.m. Benedicti XIII anno 1725 jussu editi: et quoad alias Parœcias, quæ Clericis destituuntur, indulgere valeant ob populi commoditatem, ut Parochi (petita quotannis venia) Feria V in Cœna Domini Missam lectam celebrare possint, priusquam in Cathedrali, vel Matrice, Conventualis incipiat. Et ad Dnum Secretarium cum Sanctissimo.” Pius autem VII P.M. responsum S.C. approbavit et confirmavit, die 31 Julii, eodem anno (Decr. auth., n. 2616, ad I).

Hoc ultimo in casu, potest S. Pyxis in suo Altari servari usque ad solis occasum, ut fideles, loco Sepulcri, ad Ssmam Eucharistiam adorandum accedere valeant (S.R.C., die 1 Februarii 1895, n. 3842, ad III).

Insuper eadem S.R. Congregatio, die 22 Julii 1848 (n. 2970, ad V), declaravit, Ecclesias parochiales omnino adigi ad functiones Sabbati sancti juxta parvum Cæremoniale Benedicti Pp. XIII.

1 Monitum primæ editioni, Romæ anno 1725 vulgatæ, præfixum.

Reverendus minorum Ecclesiarum rectoribus

Quoad tamen minores attinet Ecclesias non parochiales, Episcopus permittere potest functiones omnes Hebdomadæ sanctæ in omnibus Ecclesiis, in quibus Ssum Sacramentum asservatur; dummodo tamen horis diversis fiant, ne per illas fidelium concursus ad Ecclesiam parochialem impediatur (S.R.C., die 9 Majii 1884, n. 3608, ad I); et dummodo eadem functiones fieri possint juxta præscriptum Missalis Romani (S.R.C., die 4 Septembris 1875, n. 3366, et die 16 Martii 1876, n. 3390); pro usu Memorialis Benedicti Pp. XIII, justa et rationabili accedente causa, ad S. Rituum Congregationem recurrendum est (S.R.C., die 9 Decembris 1899, n. 4049, ad I — Cfr. n. 3390: Ad postulatum).

Notetur, in hoc Memoriali, primum saltem Clericum considerari ad minimum tonsuratum, secus enim nequiret, ut describitur, Calicem tangere (Codex J.C. can. 1306, § 1; S.R.C., 10 Martii 1906, n. 4181, ad IV), et Corporale explicare. Licet autem Clerico non tonsurato ad Missale Celebrantem assistere, et folia vertere (S.R.C., ibid. VII). Tonsuratus, et in minoribus constitutus, abstinebit a Calice abstergendo, vino et aqua ante Offertorium infundendis, Patena et Calice tradendis, Palla removenda et reponenda, et Calice tangendo, infra Actionem; poterit autem post Communionem Calicem a Celebrante abstersum suis ornamentis instruere, ac velo et bursa coopertum ad abacum referre (S.R.C., ibid. VI) ¹

Ubi pro benedictione Candelarum, Cinerum, Palmarum, Ignis novi, Granorum incensi et Fontis baptismalis pluviale violaceum non habetur, satis est, ut Celebrans sit indutus amictu supra superpelliceum (si commode fieri possit), alba, cingulo et stola.

Si adsit Cantorum sufficiens numerus (saltem duo), qui rite suum munus exercere queant, cantus in his functionibus adhiberi potest (Responsum S.R.C., n. 3505, ad VI, referatur ad locum et non ad cantum; cfr. Decr. n. 4031, ad II); in casu autem, nisi Clericus inserviens Epistolam cantet, satius erit, si Epistola legatur ab ipso Celebrante (S.R.C., die 23 Aprilis 1875, n. 3350), et Celebrans sedere poterit *Kýrie*, *Glória*, et *Credo*.

Si Cantores presbyterium ingrediantur, vel Processioni participant, vel loco patenti canant, superpelliceo cum veste talari induantur oportet.

¹ Hæc, quæ tradit Decretum citatum de Missis cum cantu, applicantur etiam Missis lectis, de quibus agit Memoriale, quæ, ad instar conventualium, eorum locum tenent.

MEMORIALE RITUUM

TITULUS I

DE BENEDICTIONE CANDELARUM IN FESTO PURIFICATIONIS B. MARIE VIRG.

CAPUT I

DE PRÆPARANDIS PRO BENEDICTIONE, PROCESSIONE ET MISSA

In Altari majori

Pallium violaceum faciliter amovibile, et forte, ad expeditiorem usum, aptatum super aliud alibi coloris, si Missa erit de beata Maria Virg.

2. Missale in cornu Epistolæ apertum super pulvino violaceo, vel parvo legili.

Prope cornu Epistolæ in plano

1 Mensa cooperta mantili albo, et super eam Candelæ benedicendæ, similiter aliqua mappa munda coopertæ.

2 Crux processionalis

3 Scabellum pro Celebrante.

4 Loco recondito, vasa florum postea adhibenda, si iis uti consueverit.

In abaco, seu credentia

1 Calix pro Missa cum omnibus ornamentis coloris albi, coopertus alio velo coloris violacei: ni festum incidat in Dominica privilegiata, qui tunc coloris violacei.

2 Planeta, stola et manipulus coloris albi, vel planeta et manipulus violacei, si in Dominica, ut supra.

3 Pulvinus albi coloris pro Missali, si adhibendus sit in Missa de beata Maria Virg.

4 Vas Aquæ benedictæ cum aspersorio, si non erit dies Dominica.

5 Pelvis cum medulla panis, et vasa pro lotionem manuum post distributionem Candelarum.

6 Manutergium in lance.

7 Pelvicula cum ampullis vini et aquæ, et mappula ad manus tergendas.

8 Exemplaria hujus Memorialis pro recitandis in Processione.

9 Liber ritualis pro aspersione Aquæ benedictæ, si fuerit Dominica.

10 Tintinnabulum.

Tit. I De benedictione Candelarum Caput II

In sacristia

- 1 Tria superpellicea pro Clericis.
- 2 Superpelliceum, amictus, alba, cingulum, stola et pluviale coloris violacei pro Celebrante.
- 3 Thuribulum et navicula cum thure.
- 4 Foculus cum igne et forcipe
- 5 Vasa aquæ benedicendæ et salis, cum aspersorio, si fuerit Dominica.
- 6 Missale vel Rituale, si item fuerit Dominica.

CAPUT II

DE SACRIS RITIBUS IN FESTO PURIFICATIONIS B.M.V. ABSOLVENDIS

§ I De Candelarum benedictione

Hora congruenti, tres Clerici, talari habitu induti, accipiunt superpellicea in sacristia, atque disponunt omnia, ut in capite præcedenti.

2 Festivo campanarum sonitu convocetur populus.

3 Celebrans, lotis manibus in sacristia, ministrantibus secundo et tertio Clerico, accipit supra superpelliceum (si commode fieri possit) amictum, albam, cingulum, stolam et pluviale coloris violacei.

¶ Si ferit dies Dominica, Celebrans, antequam pluviale accipiat, benedicit aquam pro aspersione, ut in Missali vel Rituali

4 Interim primus Clericus candelas in Altari accendit.

5 Celebrans, facta cum Clericis debita reverentia Cruci, vel sacræ alii imagini in sacristia, præcedente primo Clerico manibus junctis (cum vase Aquæ benedictæ, si fuerit Dominica), medius inter secundum et tertium Clericum, tecto capite, procedat ad Altare.

6 Ante infimum gradum deponit biretum in manibus Clerici assistentis, dum primus Candelas cooperit.

7 Celebrans, facta reverentia Cruci, vel genuflexione in plano, si adsit tabernaculum recondens Ssmam Eucharistiam, ascendit ad Altare, et osculatur illud in medio.

¶ Si facienda sit, ratione Dominicæ, aspersione Aquæ benedictæ, Celebrans genuflexus in primo gradu inferiori procedit ad aspersionem, ut in Rituali, et deinde ascendit ad Altare, ut supra

8 Celebrans osculato Altari, accedit ad cornu Epistolæ semper medius inter Clericos, ut supra n. 5.

9 Ibidem facie versa ad Altare, manibus junctis, in tono feriali, dicit **Dóminus vobiscum**, et postea subjungit **Orémus**, et Orationem **Dómine sancte etc.** cum quator aliis Orationibus.

Tit. I De benedictione Candelarum Caput II

10 Interim primus Clericus in sacristia ponit ignem in thuribulo, et affert illud cum navicula ad Altare.

11 Dum dicitur quinta Oratio, tertius Clericus, qui erat a sinistris Celebrantis, recedit et, accepto e credentia vase Aquæ benedictæ, una cum Clerico thuriferario accedit ad Celebrantem.

12 Celebrans, completa quinta Oratione, ministrante cum osculis consuetis naviculam secundo Clerico, qui est a dexteris ejus, imponit cum benedictione incensum in thuribulo.

13 Deind, accepto aspensorio a secundo Clerico, ter aspergit Candelas, in medio, a dextris earum et a sinistris, dicens submissa voce Ant. *Aspérge me etc.* sine Psalmo.

14 Successive similiter triplici ductu Candelas adolet incenso, nihil dicens.

15 Completa benedictione, laudabiliter Celebrans, facta in medio Altaris debita reverentia, sedebit tecto capite super scabello in suppedaneo a parte Evangelii, et congruenti sermone populum admonebit de institutione hujus sollemnitatis, atque mysteriis et utilitate Candelarum benedictarum, utque populus revertentur accedat ad distributionem.

§ II De Candelarum distributione

1 Expleto sermone, primus Clericus accipit e mensa Candelam pro Celebrante, et (nisi adsit aliquis in presbyterali ordine constitutus) eam collocat in medio Altaris.

2 Celebrans in medium se confert et, facie ad Crucem conversa, accipit ex Altari Candelam et eam osculatur, et tradit primo Clerico servandam.

¶ Si adsit aliquis Sacerdos, hic dabit Candelam Celebranti, stanti facie ad populum Versa, cum osculo Candelæ tantum, et Celebrans similiter Candelam tantum osculabitur.

3 Deinde Celebrans (nisi adsint qui cantent; si enim adsunt, ad distributionem immediate procedit) accedit ad cornu Epistolæ, et alternatim cum suis Clericis, alta et aequa voce, recitabit Ant. *Lumen etc.* et Canticum *Nunc dimittis etc.*, ut sequitur:

Antiphona

Luc. 2, 32

Lumen ad revelatióem géntium: et glóriam plebis tuæ Israël.

Cantic. ibid. v. 29-31 Nunc dimittis servum tuum, Dómine, secúndum verbum tuum in pace.

Deinde repetitur tota *Antiphona* Lumen ad revelatióem géntium: et glóriam plebis tuæ Israël. *quæ similiter repetitur post quemlibet versum.*

Quia vidérunt óculi mei salutáre tuum.

Ant. Lumen ad revelatióem géntium: et glóriam plebis tuæ Israël.

Quod parásti ante fáciem ómnium populórum.

Ant. Lumen ad revelatióem géntium: et glóriam plebis tuæ Israël.

Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

Ant. Lumen ad revelatióem géntium: et glóriam plebis tuæ Israël.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in sácula sæculórum. Amen.

Tit. I De benedictione Candelarum Caput II

Ant. Lumen ad revelatiónem géntium: et glóriam plebis tuæ Israëł.

4 Repetitur, post **sicut erat in principio etc.**, Ant. **Lumen etc.**, Celebrans vertit se ad populum, et præbente ei Candelas tertio Clerico a sinistris, allatas a primo Clerico, distribuit easdem primo Presbyteris, si adsint, deinde Clericis, dispositis seriatim super ora suppedanei, et dignioribus prope cornu Epistolæ: qui omnes (etiam Sacerdos, qui Candelam Celebranti dederit) genuflexi Candelam et manum Celebrantis osculabuntur.

¶ Si Cantores habeantur, cum Celebrans inceperit distribuere Candelas, cantant Antiphonas cum Cantico, et subsequentem Antiphonam cum Psalmo.

5 Deinde Celebrans, facta reverentia Altari, medius inter suos Clericos accedit ad cancellos presbyterii a parte Epistolæ.

6 Ibidem incipit distribuere Candelas, primo viris, deinde feminis, ut supra n. 4.

7 Completa distributione, Celebrans lavabit manus in plano Epistolæ, fundente aquam primo Clerico, et aliis duobus manutergium ministrantibus.

8 Celebrans, lotis manibus, pergat per latus Altaris ad librum in cornu Epistolæ.

9 Ibi cum suis Clericis (si Cantores desint) alta voce recitabit Ant. **Exsúrge Dómine etc.**

Antiphona

Ps. 43, 26

Exsúrge Dómine, ádjuva nos: et líbera nos propter nomen tuum.

Ps. ibid. v. 2 Deus, áuribus nostris audívimus: patres nostri annuntiavérunt nobis.

¶ Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

Sicut eart in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculórum. Amen.

Et repetitur Ant. Exsúrge Dómine, ádjuva nos: et líbera nos propter nomen tuum.

10 Deinde stans ibidem subdit **Orémus**, et si sit post Septuagesimam, et non in die Dominica, subjungit, ipsemet genuflectens cum omnibus, **Flectámus génua**, et secundus Clericus, primo surgens, respondet **Leváte**.

11 Postmodum Celebrans dicet Orationem **Exáudi, quæsumus, Dómine etc.** semper tenens manus junctas, ut supra.

§ III De Processione

1 Completa Oratione, Celebrans ibidem accipit a primo Clerico Candelam accensam, et (si desint Cantores) exemplar hujus Memorialis, vel Rituale, pro Antiphonis in Processione recitandis.

2 Duo alii Clerici similiter accipiunt Candelas accensas, et exemplaria hujus Memorialis.

3 Celebrans vertit se ad populum, et dicit **Procedámus in pace**, et Clerici (vel Chorus) respondent **In nómine Christi. Amen.**

4 Celebrans (in defectu Cantorum) incipit recitare Ant. **Adórna etc.**, ut infra, et alternatim cum Clericis sibi assistentibus reliquas Antiphonas prosequetur

5 Responso, ut supra **In nómini Christi. Amen**, primus Clericus accipit Crucem processionalem, vertit se ad populum (ipse numquam genuflectit), et procedit, juxta

Tit. I De benedictione Candelarum Caput II

consuetudinem, vel extra Ecclesiam vel intus eandem, et dirigit Processionem recta via usque ad januam in primo casu, a sua parte dextera in secundo, et circuit, et redit ante Altare.

6 Celebrans, cum in planum descenderit, vertit se ad Altare, et debitam ipsi facit reverentiam; tum sequitur Crucem (vel Cantores, si adsint) tecto capite, medius inter Clericos, recitans (si opus fuerit) cum eis sequentes Antiphonas, redactas ad Versus, ut commodius recitentur.

¶ Si aderint Cantores, horum erit canere has Antiphonas ab initio Processionis, et Versus Responsorii in reditu.

Antiphona

Adórna thálamum tuum, Sion: et súscipe Regem Christum.

Ampléctere Maríam: quæ est cæléstis porta.

Ipsa enim portat Regem glóriæ novi lúminis.

Subsístit Virgo, addúcens mánibus Fílium ante lucíferum génitum.

Quem accípiens Símeon in ulnas suas, prædicávit pópulis, Dóminum eum esse vitæ et mortis, et Salvatórem mundi.

Alia Antiphona

Luc. 2, 26, 27, et 28-29

Respónsum accépit Símeon a Spíritu Sancto, non visúrum se mortem, nisi vidéret Christum Dómini.

Et cum indúcerent Púerum in templum, accépit eum in ulnas suas, et benedíxit Deum, et dixit:

Nunc dimíttis servum tuum, Dómine, in pace.

¶ Cum indúcerent púerum Jesum paréntes ejus, ut fácerent secúndum consuetúdinem legis pro eo, ipse accépit eum in ulnas suas.

7 Ingrediendo Ecclesiam, si extra eam processum fuit, vel in ipso cancellorum presbyterii ingressu, si Processio intus Ecclesiam peracta fuit, recitatur sequens.

Responsorium

Obtulérunt pro eo Dómino par túrturum, aut duos pullos columbárum.

Sicut scriptum est in lege Dómini.

¶ Postquam impléti sunt dies purgatiónis Maríæ, secúndum legem Móysi, tulérunt Jesum in Jerúsalem, ut sísterent eum Dómino.

Sicut scriptum est in lege Dómini.

Glória Patri et Fílio et Sprítui Sancto

Sicut scriptum est in lege Dómini.

8 Clericus Crucem deponit in loco suo.

9 Absolvitur Responsorium ante Altare majus.

§ IV De Missa post Processionem

1 Absoluto Responsorio, primus Clericus resumit Candelas a Celebrante et Clericis, exstinguit et servat in credentia.

2 Celebrans, facta reverentia Altari, accedit ad planum Epistolæ, prope abacum, et per manus secundi et tertii Clerici deponit pluviale et stolam violaceam, et accipit manipulum, stolam et planetam coloris albi, si Missa erit de beata Maria Virg., ac sedebit coopertus; alias, deposito pluviali, accipit manipulum et planetam violaceam pro Missa de Dominica.

Tit. I De benedictione Candelarum Caput II

3 Interim, si Missa erit celebranda de Festo, primus Clericus amovet pallium violaceam ab Altari, remanente albo: mutat pulvinum sub Missali, et apponit, si consuetum fuerit, vasa florum inter candelabra. Defert, quæcumque erit Missa celebranda, Calicem congrue paratum ad Altare, et expanso Corporali, eundem in medio concinne collocat.

4 Celebrans procedit ad Missam, in qua, si erit de Festo, Clerici tenebunt Candelas accensas ad Evangelium, et ab elevatione usque ad sumptionem.

5 Dum Celebrans legit Ant. Communio, primus Clericus amovet Calicem ab Altari, et refert ad credentiam.

6 Completa Missa, Celebrans, præcedentibus Clericis, redit, manibus junctis, in sacristiam.

7 Ibi deponit paramenta missalia, et gratias agit de more.

8 Clerici, extinctis candelis, ex Altari et abaco reportant omnia in sacristiam, et suis quæque locis reponunt.

TITULUS II

DE BENEDICTIONE CINERUM IN CAPITE JEJUNII

CAPUT I

DE PRÆPARANDIS PRO BENEDICTIONE ET MISSA

In Altari majori

Altare cum pallio violaceo, Cruce et candelabris cum cereis, abisque vasis florum.

2 Missale in cornu Epistolæ, apertum super pulvino violaceo, aut legili.

3 Vas argentium, vel ex alia pulchra materia, cum Cineribus ex ramis in præcedenti Dominica Palmarum benedictis, combustis et subtiliter cribratis et aridis, coopertum vel operculo consimili vel velo violaceo, inter Missale et cornu Epistolæ.

In abaco, seu credentia

1 Calix paratus pro Missa, cum velo et bursa coloris violacei.

2 Manipulis et planeta violacea.

3 Vas Aquæ benedictæ cum aspersorio

4 Pelvis cum medulla panis, et vasa ad lavandas manus post Cinerum distributionem.

5 Manutergium in lance.

6 Pelvicula cum ampullis vini et aquæ, et mappula ad manus tergendas.

7 Tintinnabulum.

Tit. II De benedictione Cinerum Caput II

Prope cornu Epistolæ in plano

Scabellum pro Celebrante.

In sacristia

- 1 Tria superpellicea pro Clericis.
- 2 Superpelliceum, amictum, alba, cingulus, stola et pluviale coloris violacei pro Celebrante.
- 3 Thuribulum et navicula cum thure.
- 4 Foculus cum carbonibus accensis et forcipe.

CAPUT II

DE SACRIS RITIBUS FERIA IV IN CINERUM PERSOLVENDIS

§ I. De Cinerum benedictione.

Dispositis omnibus, ut supra, per Clericos indutos superpelliceis, hora congrua, solito campanarum signo, convocetur populus ad Ecclesiam.

2 Celebrans in sacristia, lotis manibus, per manus secundi et tertii Clerici accipit supra superpelliceum (si commode fieri possit) amictum, albam, cingulum, stolam et pluviale coloris violacei.

3 Primus Clericus accendit candelas super Altare.

4 Proceditur, facta reverentia Cruci in sacristia, vel sacræ imagini, ad Altare majus.

5 Præcedit primus Clericus manibus junctis, et subsequitur Celebrans tecto capite, medius inter secundum et tertium Clericum.

6 Celebrans ante Altare deponit biretum in manus Clerici assistentis, et facit debitam reverentiam Altari.

7 Ascendit Altare, medius inter secundum et tertium Clericum, et osculatur illud in medio.

8 Interim primus Clericus discooperit Cineres.

9 Celebrans accedit ad cornu Epistolæ, et ex Missali recitat cum suis Clericis Ant. **Exáudi etc.** cum Psalmo (quæ, si cantentur a Cantoribus, a solo Celebrante submissa voce recitabuntur).

Antiphona

Ps. 68 17

Exáudi nos, Dómine, quóniam benígna est misericórdia tua: secúndum multitudínem miseratiónum tuárum réspice nos, Dómine.

Ps. ibid. v. 2 Salvum me fat, Deus: quóniam intravérunt aquæ usque ad ánimam meam.

✠. Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper, et in sácula sæculórum. Amen.

Repetitur Ant. Exáudi nos, Dómine, quóniam benígna est misericórdia tua: secúndum multitudínem miseratiónum tuárum réspice nos, Dómine.

Tit. II De benedictione Cinerum Caput II

10 Interim primus Clericus in sacristia præparat thuribulum cum igne, illudque cum navicula affert ad Altare.

11 Repetita Antiphona **Exáudi**, Celebrans stans ibidem, non se vertens ad populum, dicit in torso feriali, ac manibus junctis, **Dóminus vobiscum**, et postmodum subjungit quatuor Orationes.

12 Dum dicitur quarta Oratio, tertius Clericus accipit vas Aquæ benedictæ, et una cum Clerico thuriferario accedit ad dexteram Celebrantis.

13 Celebrans, ministerio secundi Clerici, imponit incensum in thuribulo, et deinde aspergit et thurificat Cineres de more. (Cfr. tit. I, cap. II, § 1, num. 12 et 13.):

14 Expleta benedictione, vas cum Cineribus ponitur in medio Altaris.

15 Celebrans, facta in medio Altaris Cruci reverentia, sedens, ut alias, in cornu Evangelii in suppedaneo, laudabiliter habet sermonem ad populum super benedictione et impositione Cinerum in hac Feria.

§ II De Cinerum impositione

1 Celebrans (absente olio Sacerdote) consistit super suppedaneo in medio, ad Altare conversus, sibi que ipsi Cineres in modum Crucis imponit in capite, nihil dicens.

¶ Si adsit alius Sacerdos, hic, sine stola, accedens ad Altare, imponit Cineres Celebranti, qui stabit capite inclinato et facie versa ad populum, dicendo **Meménto, homo, quia pulvis es, et in púlverem revertéris.**

2 Celebrans, acceptis Cineribus (nisi adsint qui cantent; secus ad Cinerum impositionem immediate procedit, et Cantores statim canunt Antiphonas cum Responsorio et Psalmo), accedit ad Missale in cornu Epistolæ, et recitat cum Clericis, ut infra, Ant. **Immutémur etc.**, usque ad finem Responsorii.

Antiphona

Joel. 2, 13

Immutémur hábitu, in cínere et cilício: jejunémus, et plorémus ante Dóminum: quia multum miséricors est dimítere peccáta nostra Deus noster.

Alia Antiphona

Ibidem v. 17

Inter vestibulum et altáre plorábunt sacerdótes minístri Dómini, et dicent: Parce. Dómine, parce pópulo tuo: et ne claudas ora canéntium te. Dómine.

Responsorium

Esther 13; Joel 2

Emendémus in mélius, quæ ignoránte peccávimus: ne, súbito præoccupáti die mortis, quærámus spátium pœniténtiæ, et inveníre non possímus. * Atténde, Dómine, et miserére: quia peccávimus tibi.

✠. **Ps. 78, 9** Adjuva nos, Deus, salutáris noster: et propter honórem nóminis tui, Dómine, libera nos.

Atténde, Dómine. et miserére: quia peccávimus tibi.

✠. Glória Patri, et Fílio, et Spirítui Sancto. Atténde, Dómine, et miserére: quia peccávimus tibi.

3 Deinde imponit Cineres omnibus de Clero, dispositis super oram suppedanei, et dignior

Tit. II De benedictione Cinerum Caput II

erit proximior ad latus Epistolæ, dicens **Meménto, homo, quia pulvis es, et in púlverem revertéris.**

4 Celebrans, facta reverentia Altari, medius inter secundum et tertium Clericum, accedit ad cancellos presbyterii e regione Epistolæ, et imponit Cineres primo viris, deinde feminis.

5 Completa impositione, Celebrans, in piano Epistolæ, ministrantibus Clericis, lavat manus cum mica panis, et tergit.

6 Deinde pergit per latus Altaris ad librum in cornu Epistolæ.

7 Ibidem, facie ad Altare versa, dicit manibus junctis **Dóminus vobiscum** et Orationem **Concede nobis, Domine, etc.**, et descendit ad planum Epistolæ.

§ III De Missa

1 Celebrans, in plano Epistolæ prope abacum, adjuvantibus suis Clericis, deponit pluviale, et accipit manipulum et planetam, et sedet aliquantulum.

2 Interim primus Clericus defert Calicem ad Altare, et expanso Corporali in medio ejus, aptat Calicem super illud.

3 Celebrans procedit ad Missam, in qua omnia ut in Missali.

4 Dum dicitur Communio, primus Clericus amovet Calicem ab Altari, et defert ad credentiam.

5 Completa Missa, Celebrans redit, præcedentibus Clericis, manibus junctis, in sacristiam, ubi, depositis paramentis missalibus, Deo gratias agit.

6 Clerici, extinctis candelis, reportant omnia in sacristiam, et recondunt.

TITULUS III

DE DOMINICA PALMARUM

CAPUT I

DE PRÆPARANDIS PRO SACRIS ACTIONIBUS HUIUS DOMINICÆ

In Altari majori

Pallium violaceum.

2 Missale in cornu Epistolæ, apertum super pulvino violaceo, vel legili.

3 Rami Palmarum, loco florum, inter candelabra.

Tit. III De Dominica Palmarum Caput II

Prope cornu Epistolæ in plano

- 1 Mensa cooperta mantili albo, et super eam Palmæ benedicendæ.
- 2 Crux processionalis, tecta velo violaceo, et vitta violacea pro liganda Palma in summitate Crucis.
- 3 Scabellum pro Celebrante.

In abaco, seu credentia

- 1 Calix pro Missa cum omnibus ornamentis coloris violacei.
- 2 Manipulus et planeta coloris violacei.
- 3 Pelvis et urceus pro lotionem manuum.
- 4 Manutergium in lance.
- 5 Pelvicula cum ampullis vini et aquæ, et mappula ad manus tergendas.
- 6 Exemplaria hujus Memorialis pro recitandis in Processione.
- 7 Liber ritualis pro aspersione Aquæ benedictæ.
- 8 Tintinnabulum.

In sacristia

- 1 Tria superpellicea pro Clericis.
- 2 Superpelliceum, amictus, alba, cingulum, stola et pluviale violacei coloris pro Celebrante.
- 3 Thuribulum et navicula cum thure.
- 4 Foculus cum igne et forcipe.
- 5 Vasa aquæ benedicendæ et salis, cum aspersorio.
- 6 Missale vel Rituale.

CAPUT I I

DE SACRIS RITIBUS DOMINICA PALMARUM PERSOLVENDIS

§ I De Palmarum benedictione

Omnibus suo loco dispositis, festivo campanarum sonitu, hora congrua, convocatur populus.

2 Celebrans in sacristia, lotis manibus, adjuvantibus secundo ac tertio Clerico, induit supra superpelliceum (si commode fieri possit) amictum, albam, cingulum et stolam violaceam.

3 Idem benedicit aquam, ut in Missali vel Rituali, ac dein assumit pluviale; interim primus Clericus accendit cereos in Altari.

4 Celebrans, facta reverentia, uti alias, præcedente primo Clerico portante vas cum Aqua nuper benedicta, medius inter secundum et tertium Clericum, tecto capite, procedit ad Altare, ubi, dimisso bireto factaque consueta reverentia, genuflectit in ejus infimo gradu pro aspersione Aquæ benedictæ.

Tit. III De Dominica Palmarum Caput II

5 Fit aspersio more solito, ut in Rituali.

6 Celebrans, medius inter Clericos, ut supra n. 4, ascendit Altare, et illud osculatur in medio, deinde in cornu Epistolæ, alta et æquali voce (si deerint Cantores) incipit Ant. **Hosánna etc.**, quam cum Clericis prosequetur (si Cantores habeantur. recitat solus Celebrans).

Antiphona

Matth. 21, 9

Hosánna filio David: benedictus, qui venit in nómine Dómini. O Rex Israël: Hosánna in excélsis.

7 Stans ibidem dicitis manibus junctis, **Dóminus vobiscum**, et deinde Orationem **Deus quem diligere etc.**

8 Subjungit Lectionem, et post eam dicit cum Clericis Responsorium **Collegérunt etc.**, aut aliud **In monte Olivéti etc.** (vel solus recitat, quod a Cantoribus decantatur).

Responsorium

Joann. II. 47-49, 50 et 53

Collegérunt pontífices et pharisæi concílium, et dixerunt: Quid fácimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimíttimus eum sic, omnes credent in eum: * Et vénient Románi, et tollent nostrum locum et gentem.

✠. Unus autem ex illis, Cáiphas nómine, cum esset póntifex anni illíus, prophetávit dicens: Expedi vobis, ut unus moriátur homo pro pópulo, et non tota gens péreat. Ab illo ergo die cogitavérunt interfícere eum, dicéntes.

Et venient Romani, et tollent nostrum locum et gentem.

Vel aliud Responsorium

Matth. 26, 39 et 41

In monte Olivéti orávit ad Patrem: Pater, si fieri potest, tránseat a me calix iste. * Spíritus quidem promptus est, caro autem infirma: fiat volúntas tua.

✠. Vigiláte, et oráte, ut non intrétis in tentatiónem.

Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma: fiat volúntas tua.

9 Præmisso eodem loco **Munda cor meum**, legit Evangelium, et osculatur textum.

10 Deinde dicit **Dóminus vobiscum**, Orationem et Præfationem, tenens semper manus junctas, tam ad hæc, quam ad subsequentes Orationes.

11 Clerici cum Celebrante dicunt (et Cantores concinunt):

Sanctus, **S**anctus, **S**anctus Dóminus, Deus Sábaoth. Pleni sunt cæli et terra glória tua. **Hosánna** in excélsis. **B**enedictus, qui venit in nómine Dómini. **Hosánna** in excélsis.

12 Celebrans, præmisso **Dóminus vobiscum**, subjungit quinque alias Orationes.

13 Interim primus Clericus in sacristia ponit ignem in thuribulo, accipit naviculam, eaque affert ad Altare.

14 Dum dicitur quinta Oratio, tertius Clericus accipit e credentia vas Aquæ benedictæ, et una cum Thuriferario accedit ad dexteram Celebrantis.

15 Celebrans, ministrante secundo Clerico cum osculis, imponit incensum in thuribulo cum benedictione.

Tit. III De Dominica Palmarum Caput II

16 Deinde ter aspergit Ramos, dicens submissa voce **Aspérge me etc.** sine Psalmo, ac demum eosdem thurificat, nihil dicens.

17 Celebrans dicit iterum **Dóminus vobíscum** et sextam Orationem.

18 Primus Clericus deponit thuribulum.

19 Celebrans, facta reverentia in medio Altaris, sedens in suppedaneo a parte Evangelii, ut alias, laudabiliter sermonem habet sollemnitati congruum.

§ II De Palmarum distributione

1 Primus Clericus accipit e credentia Palmam pro Celebrante, et collocat super Altare (nisi adsit aliquis in presbyterali ordine constitutus).

2 Celebrans pergens in medium suppedanei Altaris, accipit inde, ad Crucem conversus, Palmam, quam osculatur, et tradit primo Clerico servandam.

¶ Si adsit aliquis Sacerdos, hic dabit Palmam Celebranti, ut dictum fuit de Candela in festo Purificationis.

3 Celebrans (nisi adsint qui cantent; secus ad distributionem immediate procedit) accedit ad cornu Epistolæ, et cum suis Clericis recitat Antiphonas **Púeri Hebræórum etc.**

Antiphona

Púeri Hebræórum portántes ramos olivárum, obviavérunt Dómino, clamántes et dicétes: Hosánna in excélsis.

Alia Antiphona

Púeri Hebræórum vestiménta prosternébant in via, et clamábant, dicétes: Hosánna filio David: benedíctus, qui venit in nómine Dómini.

4 Deinde vertit se ad populum et, offerente Palmas a sinistris tertio Clerico, quas primus attulerit, distribuit easdem primo Presbyteris, si adsint, deinde Clericis, genufletis in suppedaneo, et dignioribus prope cornu Epistolæ, qui omnes osculantur prius Ramum, deinde manum Celebrantis.

5 Celebrans descendit ab Altari, et facta reverentia, accedit ad cancellos Altaris versus cornu Epistolæ.

6 Ibi incipit Palmas distribuere populo, primo viris, deinde feminis, ut supra n. 4.

¶ Si Cantores adfuerint, statim ac Celebrans inceperit distribuere Palmas, inchoant Antiphonam **Púeri Hebræórum**, eamque cum alia proseguuntur (et repetunt, si opus fuerit), distributione perdurante.

7 Completa distributione, Celebrans lavat manus in plano Epistolæ, Clericis ministrantibus.

8 Accedit per latus Altaris ad librum in cornu Epistolæ, et dicit **Dóminus vobíscum** et ultimam Orationem.

9 Interim primus Clericus apponit et firmat vitta violacea unam ex Palmis in summitate Crucis processionalis.

10 Completa Oratione, primus Clericus porrigit Celebranti et aliis duobus Clericis Palmas, et

Tit. III De Dominica Palmarum Caput II

(in defectu cantorum) exemplaria hujus Memorialis pro recitandis in Processione.

§ III De Processione

1 Celebrans, tenens Palmam in dextera, vertit se in eodem cornu Epistolæ Altaris ad populum, et dicit **Procedámus in pace**; et Clerici (vel Chorus) respondent **In nómine Christi. Amen**, et Celebrans (sive aliquis ex Cantoribus, si adsint) inchoat **Cum appropinquáret etc.**

2 Dirigitur Processio: præcedit primus Clericus cum Cruce; sequitur Celebrans, facta prius ante Altare debita reverentia, medius inter alios duos Clericos, capite cooperto, recitans (si desint Cantores) alternatim cum eis alta voce Antiphonas, quæ sequuntur, omnes, vel quot sunt necessariae, quoadusque durat Processio, ad Versus aptatas, ut commodius recitentur.

3 Proceditur recta via extra portam principalem, recitando (vel concinentibus Cantoribus) ut infra:

Antiphona

Matth. 21,1-3, 7, 8 et 9

Cum appropinquáret Dóminus Jerosólymam, misit duos ex discipulis suis, dicens :

Ite in castéllum; quod contra vos est: et inveniétis pullum ásinæ alligátum, super quem nullus hóminum sedit.

Sólvite, et addúcite mihi.

Si quis vos interrogáverit, dicite: Opus Dómino est.

Solvéntes adduxérunt ad Jesum: et imposuérunt illi vestiménta sua, et sedit super eum.

Alii expandébant vestiménta sua in via: álii ramos de arbóribus sternébant.

Et qui sequebántur, clamábant: Hosánna, benedíctus, qui venit in nómine Dómini.

Benedíctum regnum patris nostri David. Hosánna in excélsis: miserére nobis. fili David.

Alia Antiphona

Joann. 12.12 et 13

Cum audísset pópulus. quia Jesus venit Jerosólymam. accepérunt ramos palmárum.

Et exiérunt ei óbviám, et clamábant púeri, dicéntes:

Hic est, qui ventúrus est in salútem pópuli.

Hic est salus nostra et redéemptio Israëli.

Quantus est iste, cui Throni et Dominatiónes occúrrunt!

Noli timére, filia Sion: ecce, Rex tuus venit tibi, sedens super pullum ásinæ, sicut scriptum est.

Salve, Rex, fabricátor mundi, qui venísti redímere nos.

Alia Antiphona

Ante sex dies sollémnis Paschæ. quando venit Dóminus in civitátem Jerúsalem,

Occurrérunt ei púeri: et in mánibus portábant ramos palmárum,

Et clamábant voce magna, dicéntes: Hosánna in excélsis.

Benedíctus, qui venísti in multitúdine misericórdiæ tuæ: Hosánna in excélsis.

Alia Antiphona

Occúrrunt turbæ cum flóribus et palmis Redemptóri óbviám: et victóri triumphánti digna dant obséquia.

Filium Dei ore gentes prædicant: et in laudem Christi voces tonant per núbila: Hosánna in excélsis.

Tit. III De Dominica Palmarum Caput II

Alia Antiphona

Cum Angelis et púeris fidéles inveniámur, triumphatóri mortis clamántes: Hosánna in excélsis.

Alia Antiphona

Turba multa, quæ convénerat ad diem festum, clamábat Dómino: Benedictus, qui venit in nómine Dómini: Hosánna in excélsis.

4 Primus Clericus cum Cruce sistit ante portam principalem, facie ad eandem versa.

5 Secundus et tertius Clericus (deficientibus Cantoribus) intrant Ecclesiam, et clauso ostio, stantes versa facie ad Processionem, dicunt:

Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémptor:

Cui pueríle decus prompsit Hosánna pium.

6 Hunc Versum Celebrans extra Ecclesiam, facie ad portam conversa, repetit, tecto capite.

Cel. Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémptor:
Cui pueríle decus prompsit Hosánna pium.

Cler. Israël es tu Rex, Davidis et ínclýta proles:
Nómine qui in Dómini, Rex benedícite, venis.

Cel. Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémptor:
Cui pueríle decus prompsit Hosánna pium.

Cler. Cœtus in excélsis te laudat cælicus omnis,
Et mortális homo, et cuncta creáta simul.

Cel. Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémptor:
Cui pueríle decus prompsit Hosánna pium.

Cler. Plebs Hebræa tibi cum palmis óbvia venit:
Cum prece, voto, hymnis, ádsumus ecce tibi.

Cel. Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémptor:
Cui pueríle decus prompsit Hosánna pium.

Cler. Hi tibi passúro solvébant múnia laudis:
Nos tibi regnánti pángimus ecce melos.

Cel. Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémptor:
Cui pueríle decus prompsit Hosánna pium.

Cler. Hi placuére tibi, pláceat devótio nostra:
Rex bone, Rex clemens, cui bona cuncta placent.

Cel. Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémptor:
Cui pueríle decus prompsit Hosánna pium.

7 Versibus completis, vel partim recitatis, prout videbitur, primus Clericus calce hastilis Crucis percutit imam partem ipsius portæ, ita ut fragor audiatur, et duo Clerici, qui sunt intus Ecclesiam, portam aperiunt, et sistunt se hinc inde prope januam.

¶ Si adsit copia Cantorum, hi post Crucem incedunt, et duo ex illis Ecclesiam ingrediuntur, et faciunt ut dictum est de Clericis, n. 5. Qui exterius remanent, repetunt Versum **Glória, laus etc.**

8 Primus Clericus cum Cruce ingreditur Ecclesiam, et Celebrans subsequendo (vel aliquis ex

Tit. III De Dominica Palmarum Caput II

Cantoribus) incipit Responsorium **Ingrediénte Dómino etc.**

9 Secundus et tertius Clericus excipiunt Celebrantem, et ponentes illum in medio, prosequuntur cum eo (alias Cantores):

Responsorium

Ingrediénte Dómino in sanctam civitátem, Hebræórum púeri resurrectionem vitæ pronuntiántes, * Cum ramis palmárum: Hosánna, clamábant, in excélsis.

℣. Cum audísset pópulus, quod Jesus veníret Jerosólymam, exiérunt óbviám ei.

Cum ramis palmárum: Hosánna, clamábant, in excélsis.

10 Terminatur Processio et Responsorium ante Altare majus.

§ IV De Missa post Processionem

1 Primus Clericus deponit Crucem, et deinde recipit Palmas a Celebrante et Clericis.

2 Celebrans, in plano Epistolæ, prope abacum, deponit pluviale, et accipit manipulum et planetam, et sedet aliquantulum.

3 Primus Clericus portat Calicem ad Altare, et expanso Corporali, in medio ejus illum collocat et aptat.

4 Celebrans procedit ad Missam celebrandam, in qua Clerici poterunt tenere Palmam, dum legitur Passio, et in fine Missæ legitur Evangelium S. Joannis **In principio erat etc.**

¶ Si cantus adhibeatur, tres Diaconi, qui forte adsint, possent assumi ad canendam Passionem; et tunc Passionem leget Celebrans in cornu Epistolæ, dicet in medio Altaris **Munda cor meum etc.**, et in cornu Evangelii cantabit partem Passionis, quæ in tono Evangelii in Missali præscribitur canenda. Si Diaconi fuerint duo, hi possent cantare partes Chronistæ et Synagogæ, partes Christi sustinente Celebrante ad Altare in cornu Evangelii, quin planetam dimittat. Si non adsint Diaconi, Celebrans leget Passionem in cornu Evangelii.

5 Dum Celebrans legit Ant. Communio, primus Clericus amovet Calicem ab Altari, et portat ad credentiam.

6 Completa Missa, Celebrans redit manibus junctis in sacristiam, Clericis præcedentibus.

7 Ibi deponit sacra paramenta, et gratias agit.

8 Clerici, extinctis candelis, ex Altari et credentia resumunt omnia, et suis locis recondunt.

TITULUS IV

DE FERIA V IN CŒNA DOMINI

CAPUT I

DE PRÆPARANDIS
PRO FUNCTIONIBUS HAC FERIA PERSOLVENDIS

In Altari majori

Altare sollemniter ornatum, et cum pallio albi coloris.

2 Tabernaculum ad condendam Pyxidem, nisi jam habeatur.

3 Crux tecta velo albi coloris inter candelabra.

4 Missale super pulvino albo, sive legili in cornu Epistolæ.

Prope cornu Epistolæ, in plano

Scabellum simplex pro Celebrante, si velit sedere durante cantu in Missa.

In abaco, seu credentia

1 Calix pro Missa cum ornamentis coloris albi, et duplici Hostia.

2 Alius Calix cum Palla, Patena, velo albo et ligula serica albi coloris.

3 Pyxis cum Particulis consecrandis ad Communionem populi et infirmorum.

4 Pelvicula cum urceolis vini et aquæ, et manutergium.

5 Schedulæ tradendæ communicatis, si moris est.

6 Velum humerale albi coloris.

7 Mappa oblonga extendenda prius ante Clericos, et postea, nisi alia jam habeatur, super cancellos in Communionem populi.

8 Tintinnabulum, si soleat pulsari ad intonationem Hymni Angelici.

Prope abacum

Crux processionalis, cooperta velo violaceo.

Extra cancellos

Baldachinum hastatum. vel umbella albi coloris, pro Processione.

In sacristia

1 Tria superpellicea pro Clericis.

2 Superpelliceum, amictus. alba, cingulum, manipulus, stola et planeta albi coloris pro Celebrante.

3 Pluviale album.

Tit. IV De Feria V in Cœna Domini Caput II

4 Stola violacea.

5 Thuribulum et navicula cum thure.

6 Foculus cum igne et forcipe.

7 Funalia, sive candela pro Processione.

8 Prope sacristiam, vel alio loco opportuno extra Ecclesiam, tabernaculum ad ponendam Pyxidem post functionem, Corporale supra mensam explicatum, et lampas, suo tempore accendenda.

9 Crotalum pro signo Salutationis Angelicæ.

In Sacello parato pro repositione Ssmi Sacramenti

1 Locus ipse ab Altari majori distinctus, et decenter velis pretiosis, non tamen nigris, et luminibus ac floribus ornatus, sine Reliquiis aut imaginibus Sanctorum.

2 Supra Altare ibidem erectum capsula elegans clave firmata, pro Calice servando.

3 Corporale stratum intra capsulam.

4 Aliud Corporale super Altare.

5 Scabellum gradatum, si opus erit, pro repositione Calicis in capsula.

CAPUT II

DE SACRIS RITIBUS FERIA V IN CŒNA DOMINI PERAGENDIS

§ I De Missa usque ad Processionem

Clerici induti superpelliceis disponunt omnia suis locis. ut supra.

2 Editur sonus harmonicus campanarum pro convocazione populi.

3 Hora congrua, Sacerdos celebraturus, lotis manibus, induit se supra superpelliceum (si commode fieri possit) paramentis missalibus albi coloris..

4 Primus Clericus accendit candelas in Altari majori, et aptat Calicem in medio ejus, et retro illum Pyxidem cum Particulis.

5 Celebrans, facta consueta reverentia, præcedentibus primo Clerico et post cum secundo cum tertio, manibus junctis, procedit tecto capite ad Altare pro Missa.

6 Demisso bireto factaque reverentia de more, incipit Missam, omisso in Confessione Psalmo *Júdica me, Deus, etc.* et *Glória Patri*.

7 Ad *Glória in excélsis* pulsantur campanæ in turri, et, si adsit consuetudo, campanulæ intra Ecclesiam: quæ deinde silent usque ad Sabbatum sanctum.

8 Ultra Hostiam consuetam consecratur et alia, et Particulæ pro Communionem fidelium et pro infirmis.

Tit. IV De Feria V in Cœna Domini Caput II

9 Dicitur, ut alias. **Agnus Dei** (licet non sit danda Pax).

10 Dum Celebrans dicit Orationes ante Communionem, primus Clericus portat ex abaco ad Altare Calicem vacuum cum Palla, Patena et velo albi coloris.

11 Celebrans, sumpto Sanguine et cooperto Calice ex quo sumpsit, illum versus sinistram suam collocat, alterum Calicem ponit in medio Corporalis, et detegit.

12 Genuflectit, et alteram Hostiam consecratam reponit in Calice, cooperit Palla et Patena inversa, et velum desuper expandit, et genuflectit.

13 Accipit Pyxidem, et ponit eam ante Calicem velatum: discooperit, et facta genuflexione, retrahit se in cornu Evangelii, versa facie ad cornu Epistolæ.

14 Clericus genuflexus in cornu Epistolæ, omnibus similiter communicantibus de Clero et populo genuflectentibus, ceteris stantibus usque ad **Indulgéntiam etc.** inclusive, dicit (vel cantat) **Confiteor Deo etc.**

15 Celebrans subjungit **Misereátur etc.** et **Indulgéntiam etc.**, ut alias.

16 Celebrans accedens ad medium genuflectit, et accepta Pyxide, vertit se ad communicandos, et dicit de more ter **Ecce Agnus Dei etc.**

17 Fit Communio Clericorum apud Altare, deinde virorum et mulierum ad cancellos, expansa mappa ante pectus eorumdem.

18 Peracta Communionem, Celebrans ad Altare cooperit Pyxidem, et eam servat in tabernaculo.

19 Deinde, dicto **Quod ore etc.**, se purificat, et facta genuflexione, abluit digitos super Calicem supra Altare de more: et rediens ad medium, genuflectit, et sumit ablutionem.

20 Calix Missæ, abstersus et compositus de more, absque tamen bursa et Corporali, a primo Clerico defertur ad credentiam; accenduntur cerei in Sacello Sepulcri; disponitur baldachinum, sive umbella, et distribuuntur cerei pro sodalibus, si adsint, vel cultioribus de populo.

21 Celebrans prosequitur Missam, in qua hæc observabit :

Exterso et parato Calice (ut num. præced.) genuflectit, accedit ad cornu Epistolæ, et legit Communionem.

Venit in medium, genuflectit, osculatur Altare, et retrahens se aliquantulum a latere Evangelii dicit **Dóminus vobíscum.**

Redit in medium, genuflectit, et accedit ad cornu Epistolæ, ubi legit Postcommunionem.

Vadit iterum in medium, genuflectit, osculatur Altare, vertit se, ut prius, dicit **Dóminus vobíscum** et **Ite, Missa est.**

Vertit se ad medium, genuflectit, dicit **Pláceat etc.**, osculatur Altare, dicit **Benedícat vos omnipotens Deus**, et genuflectit.

Vertit se in cornu Evangelii: dat benedictionem, et non perficiens circulum, convertit se ad idem latus Evangelii, non rediens in medium.

Tit. IV De Feria V in Cœna Domini Caput II

Dicit Evangelium S. Joannis, ad quod signat librum, vel tabellam, non autem Altare. Ad **Et Verbum caro factum est etc.** genuflectit versus Sacramentum.

22 Celebrans, completa Missa, descendit in planum ad medium, genuflectit utroque genu ante infimum gradum, et accedit in eodem plano ad cornu Epistolæ.

23 Ibi per manus Clericorum deponit planetam et manipulum, et accipit pluviale albi coloris, cavens ne terga vertat Sacramento.

24 Interim primus Clericus accipit thuribulum cum igne et naviculam cum thure, ac redit ad Altare.

§ II De Processione Ssmi Sacramenti ad Sacellum

1 Celebrans accedit ante Altare, et facta utroque genu adoratione in plano, orabit genuflexus in inferiori gradu.

2 Primus Clericus cum thuribulo et navicula accedit ad Celebrantem.

3 Celebrans, surgens, imponit thus in thuribulo sine benedictione, ministrante naviculam secundo ex Clericis sine osculis.

4 Celebrans, iterum genuflexus in infimo gradu, incensat Ssmum Sacramentum in Calice.

5 Deinde accipit velum humerale, et surgens accedit ad mensam Altaris: genuflectit, surgit, et ad cautelam firmat velum Calicis ligula serica albi coloris.

6 Accipit Calicem sinistra per nodum, submitbens eam velo, et dexteram ponit super Calicem, supra quam secundus Clericus extendit extremitates ambas veli humeralis.

7 Celebrans cum Calice vertit renes Altari, et (si desint Cantores) incipit Hymnum **Pange, lingua etc.**, ut infra.

8 Proceditur ordine sequenti ad Sacellum Sepulcri:

Vexillum consuetum, ut in aliis Processionibus.

Sodales vel pii viri cum luminibus.

Crux processionalis delata a tertio Clerico.

Clerici de Choro, si qui aderunt, cum cereis.

Primus Clericus cum thuribulo fumigante, quod agitatur continue ac moderate.

Celebrans sub baldachino, a sodalibus vel piis viris gestato, vel sub umbella, et a sinistris ejus secundus Clericus, elevans fimbriam pluvialis et vestis anterioris ejus extremitates, cum opus fuerit, recitantes Hymnum **Pange, lingua, etc.**

¶ Si Cantores aderunt, converso Celebrante ad populum, incipient Hymnum, quem durante Processione, post Crucem incedentes, decantant, usque ad stropham **Tantum ergo** exclusive, repetendo, si opus fuerit, alias, a secunda incipiendo. Celebrans cum Clerico submissa voce Hymnum recitabit, et si tempus supersit, alios Hymnos vel Psalmos vel Cantica. Populus laudabiliter cantui se consociabit.

Hymnus

Cel.

Pange, lingua, gloriósi

Tit. IV De Feria V in Cœna Domini Caput II

Córpóris mystérium,
Sanguínisque pretiósí,
Quem in mundi prétium
Fructus ventris generósi
Rex effúdit géntium.

2. Cler. Nobis datus, nobis natus
Ex intácta Vírgine,
Et in mundo conversátus,
Sparso verbi sémine,
Sui moras incolátus
Miro clausit órđine.

Cel. In suprémæ nocte cœnæ,
Recúbens cum frátribus,
Observáta lege plene
Cíbis in legálibus,
Cibum turbæ duodénæ
Se dat suis mánibus.

2. Cler. Verbum caro, panem verum
Verbo carnem éfficit;
Fitque sanguis Christi merum;
Et si sensus déficit,
Ad firmándum cor sincérum
Sola fides súfficit.

Cel. Tantum ergo Sacraméntum
Venerémur cernui;
Et antiquum documéntum
Novo cedat rítui:
Præstet fides suppleméntum
Sénsuum deféctui.

2. Cler. Genitóri, Genitóque
Laus et jubilátio,
Salus, honor. virtus quoque
Sit et benedíctio:
Procedenti ab utróque
Compar sit laudátio.

Cel. Amen.

9 Ad Sacellum omnes se disponunt per duas partes (laici extra cancellos: juniores prope vexillum, seniores versus Altare), ita ut Thuriferarius et Celebrans sub baldachino possint transire per medium illorum.

10 Deferentes Vexillum et Crucem sistent e regione Sacelli.

11 Celebrans ascendit Altare Saceili, et deponit Calicem supra Altare: genuflectit, descendit, et genuflexus in gradu infimo deponit velum humerale.

12 Interim deferentes baldachinum (sive umbellam) asportant illud ad locum congruum.

13 Celebrans surgens imponit iterum incensum in thuribulo, sine benedictione, et sine

Tit. IV De Feria V in Cœna Domini Caput II

assistentis oculis: et genuflexus super eundem gradum, dum Clerici recitabunt (vel Cantores decantabunt) stropham **Tantum ergo Sacramentum etc.**, post **Venerémur cernui**, Sacramentum incensat; vel id fiet, secundum consuetudinem, ad ultimam stropham **Genitóri, Genitóque etc.**

14 Deposito thuribulo, Celebrans surgit, ascendit ad Altare, genuflectit, et accipiens Calicem, illum recondit in capsula, admoto per secundum Clericum scabello gradato. si opus erit.

15 Iterum genuflectit, claudit capsulam et, secum ferens clavem, descendit in planum Sacelli.

16 Celebrans genua flectit in gradu infimo Altaris, et post aliqualem orationem surgit, et facta adoratione ambobus genibus in plano, præcedente Cruce, medius inter alios Clericos, quorum alter velum humerale gestat, revertitur ad Altare majus, tecto capite, cum fuerit extra conspectum Ssmi Sacramenti.

§ III De Pyxidis asportatione

1 Cum omnes pervenerint ad Altare, Crux deponitur loco suo, et secundus et tertius Clericus accipiunt cereos accensos.

2 Celebrans, facta genuflexione, ascendit Altare, extrahit e tabernaculo Pyxidem cum Particulis: collocat eam super Corporale, et genuflectit.

3 Descendens de suppedaneo, flectit genua in ora ipsius, et accipit velum pro humeris a primo Clerico, qui statim sumit umbellam, gestandam super Sacramentum, nisi alius illam deferat.

4 Ascendit Altare, genuflectit, et manu sinistra velata accipit Pyxidem, quam cooperit dextera item velata, et præcedentibus Clericis cum cereis accensis, portat eandem Pyxidem ad locum paratum extra Ecclesiam, in quo lampas jam colluceat (qui si haberi nequeat, ad Altare Sepulcri), et collocat super Corporale, et postea genuflectit.

5 Deinde descendens, genua flectit in suppedaneo, ubi per manus Clerici deponit velum: iterum ascendit et genuflectit; aperit tabernaculum (vel capsulam), et recondit Pyxidem (retro Calicem).

6 Genuflectit, et claudit ostiolum, et facta oratione in infimo gradu, genuflectit in plano (utroque genu, si erit ad Altare Sepulcri), et revertitur, tecto capite (extra conspectum Ssmi Sacramenti), in sacristiam.

7 Ibi deponit pluviale et stolam albi coloris, et sumit stolam violaceam tantum, aptatam in modum Crucis.

IV De Altarium denudatione

1 Celebrans, paratus ut supra, associatus a Clericis, manibus junctis, accedit ad Altare majus.

2 In plano, ante illud stans, inchoat alta voce Ant. **Diviserunt sibi**, quam prosequitur cum Psalmo **Deus, Deus meus, respice in me etc.** recitans illum cum Clericis (si Cantores aut alii Clerici in Choro maneant, hi tantum prosequuntur Psalmum, et repetent Antiphonam).

3 Interim Celebrans ascendit Altare, quod denudat, amovendo tobaleam superiorem et alias.

4 Clerici recipiunt tobaleas, et amovent ab Altari vasa florum, pallium, tapete etc., adeo ut in Altari non remaneant nisi Crux et candelabra cum candelis exstinctis.

Tit. IV De Feria V in Cœna Domini Caput II

¶ Si hæc statim commode fieri nequeunt, fient postea, denudata saltem in cæremonia majori parte mensæ Altaris.

5 Celebrans, denudato Altari majori, procedat ad denudationem reliquorum Altarium, si plura adsint.

Ant. Ps. 21, 19 Diviserunt sibi vestimenta mea: et super vestem meam miserunt sortem.

Psalmus 21

Deus, Deus meus, respice in me: quare me dereliquisti? * longe a salute mea verba delictorum meorum.

Deus meus, clamabo per diem, et non exaudies: * et nocte, et non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas, * laus Israël.

In te speraverunt patres nostri: * speraverunt, et liberasti eos.

Ad te clamaverunt, et salvi facti sunt: * in te speraverunt, et non sunt confusi.

Ego autem sum vermis, et non homo: * opprobrium hominum, et abjectio plebis.

Omnes videntes me, deriserunt me: * locuti sunt labiis, et moverunt caput.

Speravit in Domino, eripiat eum: * salvum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es, qui extraxisti me de ventre: * spes mea ab uberibus matris meæ. In te projectus sum ex utero :

De ventre matris meæ Deus meus es tu, * ne discesseris a me:

Quoniam tribulatio proxima est: * quoniam non est qui adjuvet.

Circumdedérunt me vituli multi: * tauri pingues obsederunt me.

Aperuerunt super me os suum, * sicut leo rapiens et rugiens.

Sicut aqua effusus sum: * et dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum tamquam cera liquescens * in medio ventris mei.

Aruit tamquam testa virtus mea, et lingua mea adhæsit faucibus meis: * et in pulverem mortis deduxisti me.

Quoniam circumdedérunt me canes multi: * concilium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas et pedes meos: * dinumeraverunt omnia ossa mea.

Ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me: * diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem, Domine, ne elongaveris auxilium tuum a me: * ad defensionem meam conspice.

Erue a fræmea, Deus, animam meam: * et de manu canis unicam meam:

Salva me ex ore leonis: * et a cornibus unicornium. humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis: * in medio ecclesiæ laudabo te.

Tit.V De Feria VI in Parasceve Caput I

Qui timétis Dóminum, laudáte cum: * univérsum semen Jacob, glori ficáte cum.

Tímeat cum omne semen Israël: * quóniam non spre vit, neque despéxit deprecati ónem páuperis:

Nec avértit fáciem suam a me: * et cum clamárem ad eum, exaudivit me.

Apud te laus mea in ecclésia magna: * vota mea reddam in conspéctu timéntium eum.

Edent páuperes, et saturabúntur: et laudábunt Dóminum qui requírun t eum: * vivent corda eórum in sáeculum sáeculi.

Reminiscéntur et converténtur ad Dóminum * univér si fines terræ:

Et adorábunt in conspéctu ejus * univérsæ famíliæ géntium.

Quóniam Dómini est regnum: * et ipse dominábitur géntium.

Manducavérunt et adoravérunt omnes pingues terræ: * in conspéctu ejus cadent omnes qui descéndunt in terram.

Et ánima mea illi vivet: * et semen meum sérviet ipsi.

Annuntiábitur Dómino generátio ventúra: * et annuntiábunt cæli justítiam ejus pópulo qui nascétur, quem fecit Dóminus.

Ant. Divisérunt sibi vestiménta mea: et super vestem meam misérunt sortem.

6 Denudatis Altaribus, Celebrans redit ante Altare majus, ubi, post ultimum versum Psalmi, repetit Antiphonam, et facta reverentia Cruci, Clericis genuflectentibus, revertitur in sacristiam.

7 Ibi paramenta deponit, et gratias de more peragit.

8 Primus Clericus amovebit a Cruce Altaris majoris vestem coloris albi, aptabitque illi consuetam vestem violaceam, et una cum aliis omnia in functione adhibita suis locis reponet.

9 Curabitur, quoad fieri possit, ut assidue adsint, qui orent ante Ssmum Sacramentum in Sacello Sepulcri, utque decens numerus cereorum in eo colluceat.

TITULUS V

DE FERIA VI IN PARASCEVE

CAPUT I

DE PRÆPARANDIS PRO OFFICIO HUIUS FERIÆ

In Altari majori

Altare ipsum undequaque nudum cum sex candelabris habentibus cereos exstinctos ceræ communis.

2 Crux lignea in eodem, cooperta velo violaceo, vel nigro, secundum consuetudinem, quod facile solvi et removeri possit.

Tit. V De Feria VI in Parasceve Caput I

3 Pulvinr violaceum in secundo gradu ejusdem Altaris.

In abaco, seu credentia

- 1 Mantile lineum planitiem abaci non excedens.
- 2 Mappa unica plicata pro Altari, parum ultra mensuram mensæ.
- 3 Pulvinus niger,, seu legile cum Missali.
- 4 Bursa nigri coloris cum Corporali et Purificatorio.
- 5 Vasculum cum aqua et purificatorio.
- 6 Velum nigrum pro Calice in fine Officii.
- 7 Pelvicula cum ampullis vini et aquæ, et manutergium.
- 8 Lanx argentea pro oblationibus, si vigeat consuetudo eas exhibendi.

Prope abacum

- 1 Tapete oblongum, pulvinar violaceum nobile, et velum album serico violaceo contextum.
- 2 Crux processionalis velo violaceo obducta.
- 3 Scabellum pro Celebrante.

In Sacello Sepulcri

- 1 Corporale stratum super Altare.
- 2 Velum humerale album.
- 3 Baldachinum, sive umbella albi coloris, extra cancellos.
- 4 Intorticia et cerei pro Processione.

In sacristia

- 1 Tria superpellicea pro Clericis.
- 2 Superpelliceum, amictus, alba, cingulum, manipulus, stola et planeta nigri coloris pro Celebrante.
- 3 Thuribulum et navicula cum thure.
- 4 Foculus cum igne et forcipe.
- 5 Crotalum ad populum convocandum.

CAPUT II

DE SACRIS RITIBUS

FERIA VI IN PARASCEVE PERSOLVENDIS

§ I De principio Officii usque ad denudationem Crucis

Hora competenti. Clerici accipiunt superpellicea in sacristia, accendunt omnes cereos ad Altare Sepulcri, et disponunt omnia, ut supra, ac datur signum cum crotalo.

2 Celebrans, lotis manibus, accipit supra superpelliceum (si commode fieri possit) amictum, albam, cingulum, manipulum, stolam et planetam nigri coloris.

3 Præcedentibus Clericis, facta consueta reverentia, manibus junctis, accedit ad Altare majus, tecto capite.

4 Detecto capite, Altari reverentiam de more facit, et procumbit, positus brachiis super pulvino, in secundo gradu collocato, et orat spatio fere unius **Miserére**.

5 Primus Clericus, accepta mappa, illam extendit per longitudinem super mensam Altaris, adjuvante secundo Clerico, non explicando eam per latitudinem, ita ut duplicata sit post medium Altaris, et denudatæ maneant partes mensæ versus frontem ejusdem Altaris.

6 Tertius Clericus collocat pulvinum seu legile cum Missali in cornu Epistolæ.

7 Celebrans surgit a procubitu, et amoto per Clericum pulvinari, ascendit Altare, et osculatur illud in medio.

8 Accedens ad cornu Epistolæ, legit primam Lectionem cum Tractu.

¶ Si functio cum cantu peragatur, Lectio per Clericum. si quis capax est, cantabitur, et Tractus a Cantoribus, submissa voce ea legente Celebrante. Similiter Lectio et Tractus sequentes.

9 Deinde dicit **Orémus**, et genuflectens cum omnibus **Flectámus génua**, et secundus Clericus primo surgens dicit **Leváte**, et Celebrans subjungit Orationem **Deus, a quo etc.**

10 Deinde legit secundam Lectionem et Tractum, ac successive Passionem.

¶ Si tres Diaconi haberi possunt, ad Passionem canendam assumi queunt; si duo, possent cantare partes Chronistæ et Synagogæ, partes Christi sustinente Celebrante ad Altare, in cornu Evangelii, quin planetam dimittat.

11 Dicto ibidem **Munda cor meum etc.**, prosequitur eam partem, quæ cantaretur in tono Evangelii (quam tamen si cantari oporteat, lectis in cornu Epistolæ Passione et Tractu, et dicto in medio Altari **Munda cor meum etc.**, in cornu Evangelii canit).

12 In fine non osculatur librum, sed immediate (nisi sit habendus sermo de Passione) incipit in eodem cornu Epistolæ Monitiones et Orationes, ut in Missali.

13 Ante singulas Orationes, octava excepta, Celebrans genuflectens, prout faciunt et ceteri, dicit **Flectámus génua**, et secundus Clericus, surgens ante omnes, dicit **Leváte**.

Tit. V De Feria VI in Parasceve Caput II

14 Circa finem Orationum, primus Clericus, adjuvante tertio, extendit ante gradus, ad ingressum presbyterii, tapete, et super primum vel secundum ejus gradum ponit pulvinar violaceum, et super eo velum album serico violaceo contextum, quod expandunt per longitudinem tapetis.

§ II De Crucis denudatione et adoratione

1 Completis Orationibus, Celebrans, descendens per breviorum in planum, in eodem cornu Epistolæ, deponit planetam tantum.

2 Deinde per longiorem redit ad Altare, et accipit Crucem, et primus Clericus accipit Missale.

3 Celebrans accedit ad angulum posteriorem cornu Epistolæ, facie versa ad populum, et Clericus sustinebit Missale ante illum.

4 Celebrans manu dextera detegit summitatem Crucis usque ad transversum illius exclusive, et Crucem ambabus manibus aliquantulum elevans, gravi voce legit (vel cantat) **Ecce lignum Crucis**: et cum Clericis eadem voce (aut in cantu) prosequitur **In quo salus mundi pepéndit**. Et genuflectentibus omnibus, præter Celebrantem, Clerici subjungunt **Veníte, adorémus** (quod coriciunt Cantores, si habeantur), et deinde surgunt.

5 Celebrans, in anteriori parte cornu Epistolæ, discooperiens brachium dexterum Crucis, et caput Crucifixi, et magis elevans Crucem et vocem, secundo dicit **Ecce lignum Crucis**.

6 Clerici cum eo prosequuntur **In quo salus mundi pepéndit**, et successive (nisi adsint qui cantent) **Venite, adorémus**; et genuflectunt omnes, ut prius.

7 Celebrans tandem, in medio Altaris, totam discooperiens Crucem, ac altius manus et vocem elevans, dicit tertio **Ecce lignum Crucis**.

8 Clerici tertio cum eo prosequuntur, iidemque (vel Cantores) respondent, et genuflectunt omnes, ut supra.

9 Tertius Clericus, si adsit consuetudo, ponit lancem a latere sinistro pulvinaris, et primus reponit Missale super legile, et discooperitur Crux processionalis, et aliæ omnes per Ecclesiam.

10 Celebrans, descendens per latus Evangelii, portat devote Crucem ambabus manibus elevatam ad locum præparatum.

11 Ibi genuflexus collocat Crucem super velum pulvino superpositum, et, si opus fuerit, firmat eam chordulis.

12 Surgit, et facta genuflexione, vadit per dexteram suam ad planum cornu Epistolæ, ibique manipulum dimittit, et sedens in scabello, deponit calceamenta, Clericis adjuvantibus.

13 Celebrans excalceatus procedit ad adorationem Crucis, quam primo, secundo et tertio, cum debita distantia, utroque genu adorat, et post tertiam adorationem, quin assurgat, offert pecuniam, si adsit consuetudo, et osculatur Crucem.

14 Surgit, et facta genuflexione Cruci, redit ad scabellum in plano Epistolæ, ubi calceamenta et manipulum resumit, ac manet sedens, capite cooperto.

15 Clerici, si velint, deponunt et ipsi calceamenta, et post Celebrantem, ante omnes alios de

Tit. V De Feria VI in Parasceve Caput II

populo, adorabunt Crucem, eodem modo, quo Celebrans, et reversi ad sua loca, calceamenta resumunt.

16 Post Clericos adorabunt sodales cum saccis, si adsint, deinde viri, ultimo mulieres: omnes bini, devote ac graviter.

17 Interim primus Clericus assistet adorantibus, et secundus et tertius Clericus accedunt ad Celebrantem, et alta et clara voce recitant cum eo Improperia, et alia, quæ sequuntur, omnia vel partem eorum, prout multitudo vel paucitas adorantium requirit (hæc tamen recitabunt submissa voce, si adsint qui cantent; et Cantores incipient ea accedente Celebrante ad adorationem).

Prima Pars

Cel. V̄. **P**ópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.

V̄. Quia edúxi te de terra Ægýpti: parásti Crucem Salvatóri tuo.

2. **Cler. R̄.** Agios o Theós.

3. **Cler.** Sanctus Deus.

2. **Cler.** Agios íschyros.

3. **Cler.** Sanctus fortis.

2. **Cler.** Agios athánatos, eléison imas.

3. **Cler.** Sanctus immortalís, miserére nobis.

Cel. V̄., Quia edúxi te per desértum quadragínta annis, et manna cibávi te, et introdúxi te in terram satis bonam: parásti Crucem Salvatóri tuo.

2. **Cler. R̄.** Agios o Theós.

3. **Cler.** Sanctus Deus.

2. **Cler.** Agios íschyros.

3. **Cler.** Sanctus fortis.

2. **Cler.** Agios athánatos, eléison imas.

3. **Cler.** Sanctus immortalís, miserére nobis.

Cel. V̄. Quid ultra débui fácere tibi, et non feci? Ego quidem plantávi te víneam meam speciosíssimam: et tu facta es mihi nimis amára; acéto namque sitim meam potásti, et lancea perforásti latus Salvatóri tuo.

2. **Cler. R̄.** Agios o Theós.

3. **Caer.** Sanctus Deus.

2. **Cler.** Agios íschyros.

3. **Cler.** Sanctus fortis.

2. **Cler.** Agios athánatos, eléison imas.

3. **Cler.** Sanctus immortalís, miserére nobis.

Tit. V De Feria VI in Parasceve Caput II

Secunda Pars

Cel. V̄. Ego propter te flagellávi Ægýptum cum primogénitis suis: et tu me flagellátum tradidísti.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler.

Cel. V̄. Ego edúxi te de Ægýpto, demérso Pharaóne in Mare Rubrum: et tu me tradidísti princípibus sacerdotum.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler

Cel. V̄. Ego ante te apéruí mare: et tu aperuísti láncea latus meum.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler

Cel. V̄. Ego ante te præívi in colúmna nubis: et tu me duxísti ad prætóriúm Piláti.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler.

Cel. V̄. Ego te pavi manna per desértum: et tu me cecidísti álapis et flagéllis.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler.

Cel. V̄. Ego te potávi aqua salútis de petra: et tu me potásti felle. et acéto.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler.

Cel. Ego propter te Chananæórum reges percússi: et tu percussísti arúndine caput meum.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler.

Cel. V̄. Ego dedi tibi sceptrum regále: et tu dedísti cápiti meo spíneam corónam.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler.

Cel. V̄. Ego te exaltávi magna virtúte: et tu me suspendísti in patíbulo Crucis.

2. et 3. R̄. Pópule meus, quid feci tibi? aut in quo contristávi te? respónde mihi.
Cler.

Tertia pars

Cel. V̄. Crucem tuam adorámus, Dómine: et sanctam resurrectiónem tuam laudámus et glorificámus: ecce enim propter lignum venit gáudium in univérso mundo.

Ps. 66, 2 Deus misereátur nostri. et benedícat nobis:

2. et 3. Illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri.
R̄. Cler.

Tit. V De Feria VI in Parasceve Caput II

- Cel. V̄.** Crucem tuam adorámus, Dómine: et sanctam resurrectionem tuam laudámus et glorificámus: ecce enim propter lignum venit gáudium in univérso mundo.
- 2. et 3. R̄.** Crux fidélis, inter omnes arbor una nóbilis: nulla silva talem profert, fronde,
Cler. flore, gérmine. Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sústinet.
- Cel. V̄.** Pange, lingua, gloriósi láuream certáminis, et super Crucis trophæo die triúmphum nóbilem: quáliter Redémptor orbis immolátus vícerit.
- 2. et 3. R̄.** Crux fidélis, inter omnes arbor una nóbilis: nulla silva talem profert, fronde,
Cler. flore, gérmine.
- Cel. V̄.** De paréntis protoplásti fraude Factor condólens, quando pomi noxiális in necem morsu ruit: ipse lignum tunc notávit, damna ligni ut sólveret.
- 2. et 3. R̄.** Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sústinet.
Cler.
- Cel. V̄.** Hoc opus nostræ salútis ordo depopóscerat: multifórmis proditóris ars ut artem fálleret: et medélam ferret inde, hostis unde láserat.
- 2. et 3. R̄.** Crux fidélis, inter omnes arbor una nóbilis: nulla silva talem profert, fronde,
Cler. flore, gérmine.
- Cel. V̄.** Quando venit ergo sacri plenitúdo témporis, missus est ab arce Patris Natus, orbis Cónditor: atque ventre virgináli carne amíctus pródiit.
- 2. et 3. R̄.** Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sústinet.
Cler.
- Cel. V̄.** Vagit Infans inter arcta cónditus præsépia: membra pannis involúta Virgo Mater álligat: et Dei manus pedésque stricta cingit fâscia.
- 2. et 3. R̄.** Crux fidélis, inter omnes arbor una nóbilis: nulla silva talem profert, fronde,
Cler. flore, gérmine.
- Cel. V̄.** Lustra sex qui jam perégit, tempus implens córporis, sponte líbera Redémptor passióni déditus, Agnus in Crucis levátur immolándus stípíte.
- 2. et 3. R̄.** Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sústinet.
Cler.
- Cel. V̄.** Felle potus ecce languet: spina, clavi, láncea mite corpus perforárunt, unda manat et cruor: terra, pontus, astra, mundus, quo lavántur flúmine!
- 2. et 3. 4. Cler.** Crux fidélis, inter omnes arbor una nóbilis: nulla silva talem profert, fronde, flore, gérmine.
- Cel. V̄.** Flecte ramos, arbor alta, tensa laxa víscera, et rigor lentéscat ille, quem dedit natívitás: et supérni membra Regis tende miti stípíte.
- 2. et 3. R̄.** Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sústinet.
Cler.
- Cel. V̄.** Sola digna tu fuísti ferre mundi víctimam: atque portum præparáre arca mundo náufragó: quam sacer cruor perúnxit, fusus Agni córpore.

Tit. V De Feria VI in Parasceve Caput II

2. et 3. *R̄.* Crux fidélis, inter omnes arbor una nóbilis: nulla silva talem profert, fronde, Cler. flore, gérmine.

Cel. *Ÿ.* Sempitérna sit beátæ Trinitáti glória: æqua Patri Filióque; par decus Paráclito: Unius Triníque nomen laudet univérsitas. Amen.

2. et 3. *R̄.* Dulce lignum, dulces clavos, dulce pondus sústiuét. Cler.

18 Circa finem adorationis, primus Clericus accendit cereos Altaris, et tertius amovet pulvinum vel legile cum Missali ab Altari.

19 Deinde secundus et tertius Clericus accedunt per planum ad Altare: alter ad cornu Evangelii, alter ad Epistolæ, et explicant tobaleam Altaris.

20 Successive secundus Clericus portat ad Altare bursam cum Corporali incluso, et super eam Purificatorium: deponit Purificatorium super Altari, extrahit et explicat Corporale, et prope illud in parte Epistolæ ponit Purificatorium; portat insuper ad Altare vasculum cum Purificatorio, illud prope Corporale in remotiori parte deponens.

21 Tertius Clericus collocat Missale cum pulvino vel legili super Altare in cornu Evangelii, apertum et inversum, ut fieri solet in Missa.

22 Completa adoratione, Celebrans reportabit Crucem ad Altare cum debitis genuflexionibus.

23 Secundus et tertius Clericus amovent tapete, pulvinar, velum (et lancem), et primus in sacristia apponit ignem in thuribulo, quod cum navicula affert ad Sacellum Sepulcri.

24 Celebrans apud abacum in plano Epistolæ resumit planetam, et, aperto capite, accedit ante Altare.

§ III De Processione ad Sacellum, et regressu ad Altare cum Ssmo Sacramento

1 Celebrans genuflectit unico genu in plano ante Crucem, et cooperto capite incedit ut infra.

2 Dirigitur Processio ad Sacellum, ubi asservatur Ssmum Sacramentum, hoc ordine :

Vexillum processionale.

Sodales, sive pii viri.

Crux processionalis, delata a tertio Clerico.

(Cantores, si adsunt.)

Clerici de Choro, si qui aderunt.

Celebrans, qui in conspectu Ssmi Sacramenti biretum deponit, habens ante se a sinistris secundum Clericum.

3 Ad Sacellum: Vexillum et Crux sistent e regione Altaris; procedentes se disponunt hinc inde in duas lineas (laici extra cancellos: juniores prope Vexillum, seniores propinquiores erunt Altari).

4 Celebrans, facta genuflexione, utroque genu, in plano Sacelli ante Altare, genuflectit in

Tit. V De Feria V I in Parasceve Caput II

primo gradu, et orat parumper cum omnibus.

5 Surgit, ascendit suppedaneum, aperit capsulam, genuflectit, descendit in planum, et stans imponit incensum in thuribulo. sine benedictione et sine assistentis osculis: accenduntur cerei pro Processione, et disponitur baldachinum, sive umbella.

6 Celebrans, genuflexus in infimo gradu, incensat Sacramentum in capsula: surgit. ascendit suppedaneum, et facta genuflexione, extrahit e capsula Calicem, et ponit super Altare.

7 Genuflectit (claudit capsulam, si in ea remanet Pyxis cum Particulis), et descendit ad primum gradum.

8 Genuflexus in suppedaneo accipit velum humerale, surgit, ascendit rursus, et facta genuflexione, stans accipit, ut heri, Calicem, et secundus Clericus illum velo cooperit.

9 Celebrans vertit renes Altari, et (deficientibus Cantoribus) inchoat alta voce Hymnum *Vexilla Regis proudeunt, etc.*, quem cum secundo Clerico prosequitur, ut infra.

10 Revertitur Processio per viam breviorē ad Altare, ordine sequenti:

Vexillum.

Sodales, sive pii viri, cum cereis accensis.

Crux processionalis.

Clerici chorales cum luminibus.

Thuriferarius, continue thuribulum agitans.

Celebrans sub baldachino vel umbella, habens secundum Clericum ante se a sinistris.

¶ Si Cantores adsint, incedent post Crucem; Celebrans cum Clerico aut submissa voce Hymnum prædictum recitabit, aut Cantoribus consociabitur. Etiam populus laudabiliter se cantui consociabit.

Hymnus

Cel. **V**exilla Regis proudeunt:
Fulget Crucis mysterium.
Qua Vita mortem pertulit.
Et morte vitam protulit.

2. Cler. Quæ, vulnerata lanceæ
Mucrone diro, criminum
Ut nos lavaret sordibus,
Manavit unda et sanguine.

Cel. Impléta sunt. quæ concinit
David fideli carmine.
Dicendo nationibus:
Regnavit a ligno Deus.

2. Cler. Arbor decora et fulgida,
Ornata Regis purpura.
Electa digno stipite
Tam sancta membra tangere.

Tit. V De Feria VI in Parasceve Caput II

Cel. Beáta, cujus bráchiis
Prétium pepéndit sáculi.
Statéra, facta córporis,
Tulítque prædam tártari.

2. Cler. O Crux, ave; spes única,
Hoc Passiónis témpore
Piis adáuge grátiam,
Reisque dele crímina.

Cel. Te, fons saltútis, Trínitas,
Colláudet omnis spíritus:
Quibus Crucis victóriam
Largíris, adde præmium.

2. Cler. Amen.

11 In Sacello remanent quatuor candelæ accensæ, si ibi erit Pyxis cum Sacramento.

12 Vexillum reponitur extra cancellos; Crux processionalis prope credentiam.

13 Sodales et pii viri remanent extra cancellos: ibique dispositi, cereos usque ad Officii finem accensos tenebunt.

14 Baldachinum, sive umbella, deponitur ante cancellos, et loco congruo collocatur.

15 Celebrans ascendit Altare, et Calicem ponit super Corporale: deinde genuflectit, surgit, et descendit in planum.

16 Genuflexus in infimo gradu deponit velum, et stans imponit incensum in thuribulo sine benedictione et sine assistentis osculis; deinde rursum genuflexus Sacramentum incensat.

§ IV De reliquo Officio et Ritu hujus Feriæ

1 Celebrans surgens ascendit ad Altare, et genuflectit; deinde solvit et amovet velum a Calice, quod cum ligula accipit secundus Clericus, et ponit Patenam super Corporale et Pallam extra illud.

2 Accepto Calice, deponit ex eo sacram Hostiam super Patenam, et Calicem reponit in locum pristinum; deinde ambabus manibus Patenam ipsam accipiens, collocat Hostiam super Corporale, nihil dicens, neque signans, et Patenam ponit ubi alias, sed super Corporale, non subtus. Si necesse fuerit S. Hostiam tangere, purificentur digiti in vasculo parato, et abstergantur apposito Purificatorio.

3 Celebrans, facta genuflexione, accipit Calicem, et accedit versus cornu Epistolæ, et Calicem sinistra tenens, ponit in eo vinum, et aquam sine benedictione, nihil dicens.

4 Calix non abstergitur, sed ponitur in latere Corporalis.

5 Celebrans accedit in medium, et facta genuflexione, reponit Calicem in loco solito. sine signo Crucis, et cooperit Palla.

6 Ibidem stans imponit incensum in thuribulo, absque benedictione et osculis, ut prius, nihil dicens.

Tit. V De Feria V I in Parasceve Caput II

7 Celebrans, accepto thuribulo, genuflectit, et incensat Oblata, dicens, ut in Missis sollemnibus, **Incensum istud etc.**

8 Incensatis Oblatis, iterum genuflectet, et incensabit Crucem, dicens **Dirigatur, Dómine, etc.**, et repetita genuflexione, prosequetur, more solito, incensationem Altaris, semper genuflectens, quoties transit per medium.

9 Incensato Altari, dat thuribulum in manum Thuriferarii, dicens **Accéndat in nobis etc.**, et ipse non incensatur.

10 Celebrans immediate, advertens ne terga vertat Sacramento, descendit e suppedaneo, et aliquantulum extra Altare in cornu Epistolæ, versa facie ad populum, lavat manus, nihil dicens.

11 Redit ad medium Altaris, genuflectit, surgit, et junctis manibus super Altari, mediocriter inclinatus, dicit submissa, sed intelligibili voce **In spiritu humilitátis etc.**

12 Celebrans osculatur Altare, genuflectit, et versus populum in cornu Evangelii dicit **Oráte, fratres**, et redit per eandem viam, non perficiens circulum, et iterum genuflectit.

13 Non respondetur **Suscípiat.**

14 Celebrans, junctis manibus ante pectus (in tono feriali), dicit **Orémus: Præcéptis salutáribus etc.**, et dum dicit **Pater noster etc.**, extendit manus.

15 Clerici (vel Chorus) respondent **Sed libera nos a malo**, et Celebrans **Amen**, secreta: et adhuc tenens manus extensas, subjungit in priori tono **Libera nos etc.** et Clerici (vel Chorus) in fine respondent **Amen.**

16 Celebrans genuflectit, surgit, discooperit Calicem, supponit Patenam Hostiæ, et tenens manu sinistra Patenam super Altare, elevat dextera Hostiam, ut ab omnibus videri possit .

17 Celebrans declinat Hostiam immediate super Calicem jam discoopertum, Patenam deponit, ut prius, et statim dividit Hostiam in tres partes, more solito, nihil dicens, quarum ultimam immittit in Calicem, pariter nihil dicens, nec signans.

18 Cooperto Calice, genuflectit, et postmodum surgens, manibus junctis super Altari, et inclinatus, dicit secreto **Percéptio Córporis etc.**, omissis duabus aliis Orationibus.

19 Celebrans iterum genuflectit, deinde, accepta Patena cum Hostia, ut alias, dicit secreto **Panem cæléstem etc.**, deinde, more solito, ter **Dómine, non sum dignus etc.**, percutiens pectus.

20 Hostia se signat, dicendo de more **Corpus Dómini nostri etc.**, et se communicat.

21 Facta brevi meditatione, discooperit Calicem, et genuflectit.

22 Surgit, et collectis de more fragmentis, et in Calicem immissis, Patenam super Corporali relinquit, accipit ambabus manibus Calicem, nihil dicens, nec se signans, et sumit reverenter ex eo particulam Hostiæ cum vino.

23 Celebrans, omissa consueta Calicis purificatione, more solito, abluit digitos super Calicem cum vino et aqua.

24 Surgunt interim omnes, et cereos quos gestant exstinguunt.

Tit. V De Feria V I in Parasceve Caput II

25 Celebrans, sumpta in medio ablutione, Calicem tergit, ac de more componit, cooperiens velo parvo nigro, quod primus Clericus attulerit, vel Calicem abstersum relinquit eidem Clerico componendum; et inclinatus, manibus junctis ante pectus, dicit secrete **Quod ore sumpsimus etc.**

26 Primus Clericus Calicem defert ad credentiam.

27 Celebrans, descendens in planum Altaris, et facta cum Clericis genuflexione Cruci, revertitur cooperto capite in sacristiam.

28 Ibi deponit paramenta missalia, et si Pyxis recondita fuerit in Sacello Sepulcri, supra superpelliceum accipit stolam albi coloris.

§ V De Pyxidis repositione

1 Celebrans, repositurus Pyxidem in aliqua Cappella remotiori Ecclesiæ (supponitur enim, uti dictum est die præcedenti, cap. II, § III, n. 4, non esse locum aptum extra eam; secus huc asportata esset eodem die), præcedente primo Clerico cum velo humerali et bursa Corporalium. et duobus aliis cum cereis, vadit ad Sacellum Sepulcri.

2 Facta genuflexione in plano, genuflectit in primo gradu inferiori, et orat parumper.

3 Surgit, ascendit Altare, aperit capsulam. Genuflectit, accipit Pyxidem, et eam collocat super Corporale, et iterum genuflectit.

4 Descendens, genua flectit in suppedaneo, et accipit velum pro humeris a primo Clerico, qui statim sumit umbellam, super Sacramentum deferendam, nisi alius eam gestet.

5 Ascendit Altare, genuflectit, et manu sinistra velata accipit Pyxidem, quam cooperit manu dextera item velata, et præcedentibus Clericis cum cereis accensis, reportat Pyxidem, servandam in tabernaculo posito super Altare prædictæ Cappellæ.

6 Debitis adhibitis cæremoniis, ut die præcedenti, § III. Pyxidem servat: ante quam lampas continuo ardeat.

7 Reposita Pyxide, omnes genuflectunt, et recedunt: Celebrans gratiarum actiones peragit pro Communionem.

8 Tandem exstinguuntur cerei Altaris, et omnia ad sua loca reportantur.

9 Si autem neque adsit alia Cappella remotior, tunc Pyxis remaneat in loco, ubi Calix repositus erat, et ibi lampas ardens jugiter adsit.

TITULUS VI
DE SABBATO SANCTO
CAPUT I
DE PRÆPARANDIS
PRO
OMNIBUS FUNCTIONIBUS HAC DIE PERSOLVENDIS

Extra portam principalem

Mensa cooperta mantili albo, et super eam:

- 2 Patera argentea cum quinque globulis incensi.
- 3 Thuribulum et navicula cum thure.
- 4 Vas Aquæ benedictæ cum aspersorio.
- 5 Manipulus, stola et dalmatica albi coloris.
- 6 Laterna cum candela exstincta, si moris est, vel sola candela.
- 7 Ramentum sulphuratum, vel quidquid aptum sit ad suscitandam flammam ex igne.
- 8 In loco opportuno: legile majus cum Missali, si velit adhiberi.
- 9 Tripes cum foculo, in quo carbones accendendi, pro novo igne.
- 10 Forcipes ferreæ.
- 11 Arundo ornata cum tribus candelis in summitate.
- 12 Crotalum ad populum convocandum.

In Altari majori

- 1 Altare cum Cruce et candelabris festivis.
- 2 Duplex pro eo pallium, album et violaceum, adhibendum ut tit. I, cap. I, n. 1.
- 3 Missale in cornu Epistolæ, apertum super pulvino, violacei coloris, vel legili.
- 4 Pes ligneus, vel basis marmorea, in latere Evangelii pro firmanda Arundine.
- 5 Legile majus, pulchre ornatum, pro Præconio, in plano, a latere Evangelii, nisi adhibeatur pulpitum seu ambo.
- 6 Cereus benedicendus, aptatus in candelabro magno a latere Evangelii, cum ellychnio concinnato ad prompte flammam recipiendam, cum quinque foraminibus in modum Crucis ad populum conversis.
- 7 Prope candelabrum scabellum gradatum pro Celebrante.
- 8 Aliud scabellum simplex, item pro Celebrante, in cornu Epistolæ.

Tit. VI De Sabbato sancto Caput I

9 Lampades compositæ.

10 Loco recondito, vasa florum postea adhibenda, si iis uti consueverit.

In abaco, seu credentia

1 Missale, vel alius liber, pro Præconio.

2 Pulvinus albi coloris pro Missali, nisi adhibeatur legile.

3 Calix cum ornamentis coloris albi, coopertus alio velo coloris violacei.

4 Pelvicula cum urceolis vini et aquæ, et manutergium.

5 Tintinnabulum.

6 Manipulus, stola et planeta coloris violacei, ac seorsim manipulus, stola et planeta albi coloris pro Celebrante, si hic post Præconium, et respective ad Litanias, non sit in sacristiam reversus.

In sacristia

1 Quatuor superpellicea pro Clericis.

2 Superpelliceum, amictus, alba, cingulum, stola et pluviale coloris violacei, ac seorsim manipulus, stola et planeta violacea pro Celebrante, nisi præparata fuerint in abaco.

3 Manipulus, stola et planeta coloris albi, item pro Celebrante, nisi præparata fuerint ad abacum.

4 Velum albi coloris pro humeris.

5 Cerei pro asportatione Pxyidis

In baptisterio, si adsit

1 Legile majus, si velit adhiberi ad sustinendum Missale.

2 Mensa cooperta albo mantili pro abaco, et super eam:

3 Manutergia duo in lance.

4 Vas pro Aqua benedicta et aspersionum.

5 Vasa ad extrahendam Aquam e Fonte.

6 Ampulæ Oleorum Chrismatis et Catechumenorum.

7 Vasa ad lavandas manus cum mica panis.

8 Bombacium ad manus inunctas tergendas.

Insuper, si ministrandus sit Baptismus

9 Rituale Romanum.

10 Pelvicula cum sale.

11 Vasa Oleorum Catechumenorum et Chrismatis cum bombacio.

12 Stola et pluviale albi coloris.

13 Cochlear argenteum, si Baptismus per infusionem conferatur.

Tit. VI De Sabbato sancto Caput II

14 Linteolus ad abstergendum caput infantis.

15 Alius linteus, adhibendus loco vestis candidæ.

16 Cereus accendendus.

CAPUT II

DE SACRIS RITIBUS
SABBATO SANCTO PERAGENDIS

§ I De principio Officii usque ad benedictionem Cerei

Extra Ecclesiam excutitur novus ignis e silice, et accenduntur carbones in foculo.

2 Hora competenti, quatuor Clerici accipiunt superpellicea in sacristia, et disponunt omnia suis locis.

3 Dato signo cum crotalo, Celebrans, lotis manibus, accipit supra superpelliceum (si commode fieri possit) amictum, album, cingulum, stolam et pluviale coloris violacei.

4 Proceditur, factis debitis reverentiis, ad portam principalem, hoc ordine :

Primus Clericus manibus junctis.

Tertius Clericus cum Cruce processionali.

Celebrans, tecto capite, junctis manibus, inter Clericos secundum et quartum.

5 Extra portam cum venerint, Clericus cum Cruce sistit in limine ipsius portæ: renes eidem vertens, facie Crucifixi versa ad Celebrantem.

6 Celebrans sistit ante legile (si adhibeatur) collocatum inter ipsum et Crucem, dimisso bireto.

7 Ibidem stans, et ex Missali super legile posito, vel a Clerico sustento, legens, benedicit ignem tribus Orationibus; deinde unica Oratione grana incensi.

8 Dum Celebrans benedicit incensum, primus Clericus accipit forcipe novum ignem benedictum, et ponit in thuribulo.

9 Celebrans imponit cum benedictione, et osculis ex parte Clerici assistentis, incensum in thuribulo, deinde aspergit ignem et grana, dicens Ant. *Aspérge me*, etc., et eadem thurificat.

10 Thuriferarius recipit thuribulum.

11 Celebrans, deposito pluviali ac stola coloris violacei, accipit manipulum, stolam in humero sinistro, more Diaconorum, et dalmaticam albi coloris.

12 Interim secundus Clericus, ope ramenti sulphurati, vel alius apti instrumenti, accendit de novo igne candelam (reconditam in laterna), et quartus accipit pateram cum granis incensi.

13 Celebrans iterum ponit incensum in thuribulo, cum benedictione et osculis ut supra, n. 9, et postea accipit Arundinem.

14 Proceditur ad benedictionem Cerei, ordine sequenti: Clericus cum granis incensi a dexteris, et Thuriferarius a sinistris, thuribulum moderate agitans.

Tit. VI De Sabbato sancto Caput II

Tertius Clericus cum Cruce.

Celebrans cum Arundine, et secundus Clericus cum candela (laterna) a sinistris ejus.

15 Clerici cum granis, thuribulo et Cruce ingrediuntur Ecclesiam, et sistunt, quando Celebrans ingressus fuerit januam ejus.

16 Celebrans, ingressus Ecclesiam, inclinatur Arundinem, et accensa ex candela (laterna) una ex tribus candelis per secundum Clericum, genuflectit, genuflectentibus omnibus, excepto, de more, tantum Clerico portante Crucem.

17 Celebrans, genuflexus, clara voce dicit (vel cantat) **Lumen Christi**; tum surgit, surgentibus omnibus, et Clerici (vel Chorus) respondent **Deo grátias**.

18 Proceditur usque ad medium Ecclesiæ, ubi secundo fiunt omnia, ut supra, accensa secunda candela: præter modulationem vocis, quæ altior esse debet.

19 Proceditur tandem ante gradus Altaris, et accensa tertia candela, tertio fiunt antedicta cum voce adhuc altiori.

§ II De benedictione Cerei

1 Responso pro tertia vice **Deo grátias** post **Lumen Christi**, surgunt omnes, et Clerici formant rectam lineam, cum Celebrante in medio ante Altare: tertius Clericus cum Cruce a sinistris, primus cum thuribulo a sinistris tertii, quartus cum granis a dextris Celebrantis, aliquantulum distans.

2 Secundus Clericus secedens deponit candelam exstinctam (cum laterna) super credentiam, et accipit Missale pro Præconio, et tradit illud Celebranti, qui vicissim dat illi Arundinem, ille autem manet a dextris.

3 Celebrans, tenens Missale suis manibus, genuflectit in infimo gradu Altaris, et, non præmisso **Munda cor meum**, dicit tantum **Jube, Dómine, benedícere. Dóminus sit in corde meo et in lábiis meis, ut digne et competénter annúntiem suum Paschále Præcónium. Amen**.

4 Deinde surgens, ac facta cum omnibus (excepto, uti semper, Crucifero) genuflexione Altari, accedit ad legile paratum in plano Evangeliæ pro Præconio, hoc ordine:

Thuriferarius, habens a dextris quartum Clericum cum granis incensi.

Tertius Clericus cum Cruce, habens a sinistris secundum Clericum cum Arundine.

Celebrans cum Missali.

5 Cum pervenerint ad legile, supradicti sic apud illud se disponunt recta linea, et vertentes faciem sicut Celebrans: Celebrans, ante legile, qui ponit Missale super eo.

Clericus cum Cruce a dextris Celebrantis, facie Crucifixi ad Celebrantem versa.

Thuriferarius a dextris supradicti Clerici.

Clericus cum Arundine a sinistris Celebrantis.

Clericus cum granis a sinistris Clerici sustinentis Arundinem.

6 Celebrans, accedente Thuriferario, incensat Missale apertum super legile, et incipit Præconium **Exsúltet etc.**, clara voce (vel cantans).

Tit. VI De Sabbato sancto Caput II

7 Ad verba **curvat impéria**, ascendens scabellum gradatum, infigit grana incensi in Cereo, hoc ordine:

1
4 2 5
3

8 Quartus Clericus deponit in credentia pateram, ubi erant grana incensi, et accipit virgam cum candelula vel gossipio cerato superinflexo, et redit ad pristinum locum a sinistris Clerici cum Arundine.

9 Ad verba **rútilans ignis accéndit**, Celebrans ex Arundine, ope virgæ prædictæ, Cereum accendit.

10 Ad verba **apis mater edúxit**, quiescit, donec quartus Clericus ex Cereo, per virgam quam gestat, lampadem vel lampades accendat: Clericus deinde virgam seponit.

11 Finito Præconio, Celebrans claudit Missale; secundus Clericus firmat Arundinem in sua basi a latere Evangelii: tertius deponit Crucem in latere Epistolæ.

12 Deinde Celebrans se confert ad abacum vel, si sacristia proxima est, præcedentibus Thuriferario cum Clerico de granis a sinistris, ac secundo et tertio Clerico, facta genuflexione Altari, revertitur in sacristiam.

13 Ibi, depositis paramentis albis, accipit manipulum, stolam et planetam coloris violacei.

§ III De Prophetiis

1 Celebrans, paratus ut supra, præcedentibus Clericis, procedit ad Altare.

2 Facta reverentia Cruci, ascendit ad Altare, osculatur illud in medio, et accedit ad cornu Epistolæ.

3 Ibi alta voce legit duodecim Prophetias, Orationes et Tractus (nisi, in functione cum cantu, Prophetiæ per Clericos, Orationes per Celebrantem et Tractus per Cantores decantentur: quo in casu, Prophetias et Tractus Celebrans legit submissa voce); genuflectens cum omnibus, dum ante Orationes, excepta ultima, dicit **Flectámus génua**, et Clericus surgens respondet **Leváte**.

4 Completa ultima Oratione, Celebrans descendit ad abacum in plano Epistolæ, et deponit planetam et manipulum.

5 Si Ecclesia habuerit Fontem baptismalem, Celebrans accipit pluviale violaceum, et sedet. Si autem Fontem non habet, accedit sine planeta et manipulo ante Altare pro Litaniis, ut infra, § VI, dum Clerici ponunt scabellum cum Missali (vel pulvinum tantum, si adsunt Cantores) super gradum secundum, in medio.

§ IV De benedictione Fontis

1 Sedente Celebrante, ut supra, primus Clericus amovet Cereum accensum e Candelabro, et accedit ante Altare.

2 Tertius Clericus accipit Crucem, et similiter venit ante Altare.

Tit. VI De Sabbato sancto Caput II

3 Duo alii Clerici accedunt ad Celebrantem, quarto sustinente Missale.

4 Celebrans, detecto capite, surgens incipit alta voce (nisi adsint qui cantent) Tractum **Sicut cervus etc.**, ut infra, quod lente prosequetur cum suis Clericis.

5 Inchoato Tractu, dirigitur Processio ad Fontem, facta reverentia Altari, hoc ordine:

Clericus cum Cereo.

Clericus cum Cruce.

Celebrans, medius inter alios duos Clericos, recitans (si desint Cantores), tecto capite, Tractum.

Tractus

Ps. 41, 2-4

☩. Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te, Deus.

☩. Sitivit anima mea ad Deum vivum: quando veniam, et apparebo ante faciem Dei?

☩. Fuérunt mihi lacrimae meae panes die ac nocte, dum dicitur mihi per singulos dies: Ubi est Deus tuus?

6 Ante cancellos Fontis sistunt omnes, et Celebrans, facie versa ad Crucem, quam gestat Clericus renibus ad cancellos conversis, expleto Tractu, dicit **Dóminus vobiscum** et sequentem Orationem **Omnípotens, sempitérne Deus, etc.**, sustinente librum quarto Clerico, nisi adhibeatur legile.

Orémus.

Omnípotens sempitérne Deus, respice propítius ad devotióem pópuli renascéntis, qui, sicut cervus, aquarum tuarum expetit fontem: et concéde propítius: ut fidei ipsius sitis, baptísmatis mystério, ánimam corpúsque sanctíficet. Per Dóminum. **℟.** Amen.

7 Clericus cum Cereo, et alter deferens Crucem, ingrediuntur cancellos baptisterii, si loci capacitas sinat: stabit vero Crucifer semper ante faciem Celebrantis.

8 Celebrans accedit prope Fontem, facie ad Orientem conversa, si ita fieri possit (ob commoditatem enim praestat, ut habeat Fontem a dextris), et dicit secundam Orationem et Praefationem, ut in Missali, tenens semper manus junctas. Ad majorem commoditatem poterit legile majus adhiberi, ad sustinendum Missale.

9 Intra Praefationem, juxta proprios Rubricae locos; haec peragit:

Post verba **grátiam de Spíritu Sancto**, dividit Aquam manu dextera in modum Crucis, et immediate manum tergit.

Post verba **non inficiéndo corrúmpat**, tangit Aquam manu, et deinde tergit.

Post verba **indulgéntiam consequántur**, facit tres Cruces supra Fontem, manu dextera.

Post verba **super te ferebátur**, dividit manu dextera Aquam, et effundit versus quatuor mundi partes, Orientem, Occidentem, Aquilonem et Austrum, hoc modo:

1
3 4
2

Tit. VI De Sabbato sancto Caput II

ac tergit manum.

Post verba **in nómine Patris etc.**, mutat vocem in demissiolem.

Post verba **tu benígnus aspíra**, halat ter in Aquam in modum Crucis.

Post verba **purificándis méntibus effícaces**, immittit aliquantulum Cereum in Aquam, dicens **Descéndat in hanc plenítúdinem etc.**, et extrahit. Immittit secundo profundius, et tono aliquanto altiori repetit **Descéndat in hanc etc.**, et pariter extrahit. Immittit tertio usque ad fundum, et altiori adhuc voce repetit **Descéndat etc.**, et non extrahit.

Ter sufflat immediate in Aquam in formam tridentalem seu græcæ litteræ **Ψ** juxta figuram positam in Missali, et prosequitur **Totámque hujus Aqua etc.**

Post verba **fecúndet efféctu**, extrahit Cereum, qui panno abstergitur.

10 Prosequitur Præfationem, quam concludit humiliori voce, dicendo **Per Dóminum nostrum etc.**, et adstantes respondent **Amen**.

11 Secundus Clericus accipit vas pro Aqua benedicta, et immittit in illud de Aqua ista, quam, ope alius vasis parati, haurit ex Fonte.

12 Celebrans, accepto aspensorio intincto in prædicto vase, aspergit se et circumstantes; deinde, medius inter Clericos, aspergit omnes per Ecclesiam de dicta Aqua, et revertitur ad Fontem.

13 Extrahitur Aqua benedicta pro Fontibus lustralibus, Benedictionibus domorum et esculentorum, ac aspersione in crastinum.

14 Celebrans, accedens ad Fontem, infundit in Aquam Oleum Catechumenorum in modum Crucis, dicens **Sanctificétur etc.**

15 Deinde similiter Chrisma, dicens **Infúsis Chrísmatis etc.**

16 Tandem infundit simul utrumque Oleum, pariter in modum Crucis, dicens **Commíxtio Chrísmatis etc.**

17 Miscet manu sua Olea infusa cum Aqua, et spargit per omnem Fontem.

18 Abstergit manum bombacio: deinde lavat manus cum aqua et mica panis.

§ V De Baptismo parvulorum

Si qui sint parvuli baptizandi, ad iisdem Baptismum sollemniter administrandum, Celebrans, expleta, ut supra, Fontis benedictione, ordine, ut infra, procedat:

1 In fine benedictionis Fontis disponuntur baptizandi cum eorum patrinis extra limen Ecclesiæ.

2 Celebrans, lotis manibus, præcedente Clerico cum Cruce, et remanente apud Fontem alio Clerico cum Cereo, accedit cum aliis duobus Clericis ad limen Ecclesiæ.

3 Ibi Celebrans procedit, ut in Rituali, ad catechismum etc., usque ad introductionem infantis in Ecclesiam.

4 Tunc Celebrans imponit super infantem extremam partem stolæ, pendentem a suo humero sinistro, et introducit eum in Ecclesiam, dicens **N., ingrédere in templum Dei etc.**

Tit. VI De Sabbato sancto Caput II

5 Deinde, dicto **Credo** et **Pater noster**, versis renibus ostio cancellorum baptisterii, dicat Exorcismum; tangat, cum pollice dextræ manus, saliva aures et nares infantis; eundemque Oleo Catechumenorum ungat in pectore et inter scapulas.

6 Stans ibidem extra cancellos, Celebrans deponit pluviale et stolam coloris violacei, et sumit stolam et pluviale albi coloris.

7 Præcedente Cruce, ingreditur baptisterium, in quod ingrediuntur patrini cum infantibus.

8 Celebrans ad Fontem interrogat **N., credis etc.; N., vis baptizári?**

9 Responso a patrinis **Volo**, Celebrans procedit ad Baptismum, secundum consuetudinem:

vel per immersionem, quo in casu in baptisterio habebitur tantummodo unicus Fons continens Aquam benedictam.

vel per infusionem, pro qua habebitur duplex Fons: alter cum Aqua benedicta, et alter vacuus. qui per foramen excurrere faciat in sacrarium Aquam baptismalem, profluentem e capite infantis baptizati super eundem Fontem vacuum.

10 Si baptizet per immersionem, Celebrans, accipiens infantem, ac ipse solus eum sustinens, caute caput ejus immergit, et trina mersione baptizat, et semel tantum distincte et attente dicit **N., ego te baptizo etc.**, quin aliquis respondeat **Amen**, et infantem, completa forma, statim tradit susceptoribus.

11 Si vero per infusionem, tunc, patrino vel matrino vel (si adsint ambo) utroque infantem tenente super altero Fonte vacuo, aut tangente, Celebrans vasculo accipit Aquam baptismalem ex altero Fonte, et de ea ter fundit supra caput infantis in modum Crucis, et simul verba proferens, semel tantum dicat **N., ego te baptizo etc.**, ut supra.

12 Absterso capite infantis, Celebrans, dicens **Deus omnipotens etc.**, sacro Chrismate inungit summitatem capitis (non frontis) baptizati.

13 Deinde, datis veste candida et candela accensa, et dicto **N., vade in pace etc.**, patrilos admonet, et parentes, infantis admoneri curat, ut in Rituali.

14 Celebrans lavat manus, et depositis pluviali ac stola albi coloris, resumat stolam et pluviale coloris violacei.

15 Deinde, præcedentibus Clericis cum Cereo et Cruce processionali, Celebrans, Litanias incipiens (quod faciunt duo Cantores, si adsint), subsequitur cum aliis Clericis, et redit ante Altare.

16 Clerici aliique adstantes respondent, et repetunt omnia, quæ Celebrans dicit (vel Cantores concinunt).

17 Cereus figitur proprio candelabro, et Crux deponitur in cornu Epistolæ.

18 Celebrans, stans ante Altare, deponit pluviale tantum.

§ VI De Litiis et Missa cum Vesperis

1 Celebrans, genuflexus in infimo gradu, omnibus similiter genuflectentibus, incipit (si Fons deerit, alias prosequitur) Litanias ex Missali, posito super scabello ante seipsum (si tamen adsunt Cantores, his curam relinquit de Litiis, procumbens super gradus, brachiis super pulvino positis).

Tit. VI De Sabbato sancto Caput II

2 Ad versum **Peccatóres**, tollitur pallium violaceum ab Altari, ut præferat album; mutatur pulvinus sub Missali; accenduntur candelæ; vasa florum, si moris est, inter candelabra apponuntur, et primus Clericus aufert velum violaceum superimpositum Calici, quem ad Altare affert et in medio ejus aptat.

3 Celebrans (in Cantorum defectu) prosequitur Litanias, usque ad **Christe, exáudi nos**, inclusive (si Cantores adsunt, ad **Ÿ. Peccatóres** ex Altari recedit, et sacristiam petit, præcedentibus Clericis, ad induenda paramenta coloris albi, reversurus ad **Kýrie**).

4 Surgit Celebrans, et accedit ad abacum, in plano Epistolæ, ubi, deposita stola violacea, accipit manipulum, stolam et planetam albi coloris.

5 Celebrans, comitantibus Clericis, ut supra, redit ad Altare, ante cujus gradus facit Confessionem de more, cum Ps. **Júdica me etc.** et **Glória Patri** (Cantoribus, seu Choro, tunc incipientibus **Kýrie**).

6 Ascendit Altare, completaque Oratione **Aufer a nobis etc.**, in ejus medio, dicit immediate **Kýrie, eléison**, ut alias, cum non legatur Introitus.

7 Ad **Glória in excélsis**. pulsantur campanæ in turri (si Ecclesia præcipua loci sit, vel primaria jam sonum dederit) et, si moris est, campanulæ intra Ecclesiam, quæ usque ad hanc horam siluerant.

8 Post Epistolam, Celebrans dicit ter (vel cantat) **Allelúja**, elevando gradatim vocem, et Clerici (aut Cantores, seu Chorus), post quamlibet vicem, in eodem tono repetent illud, et Celebrans prosequetur Versum et Tractum (quos concinunt Cantores, seu Chorus, de more, si cantus adhibeatur).

9 Non dicitur **Credo**, et post **Dóminus vobíscum** non legitur Offertorium: Non dicitur **Agnus Dei**, neque datur osculum pacis.

¶Si qui sunt communicandi. tam pro rebus præparandis, quam pro ritu servando, videantur quæ ad hunc finem dicta sunt Feria V in Cœna Domini, pag. 22-24.

10 Loco Antiphonæ Communio dicuntur Vesperæ, ut in Missali, videlicet:

11 Celebrans in cornu Epistolæ dicit Ant. **Allelúja, allelúia, allelúja**, et alternatim cum Clericis assistentibus prosequetur Ps. **Laudáte etc.**, et in fine repetitur ter **Allelúja** (si cantus adhibetur, Celebrans hæc omnia submissa voce legit, vel alternatim dicit cum Clericis). Inserviens primus Clericus removet Calicem ab Altari et defert ad credentiam.

Psalmus 116, 1-2

Laudáte Dóminum, omnes gentes: *laudáte eum, omnes pópuli.

Quóniam confirmáta est super nos misericórdia ejus:* et véritas Dómini manet in ætérnum.

Glória Patri, et Filio,* et Spirítui Sancto.

Sicut erat in princípio, et nunc, et semper,* et in sácula sæculórum. Amen.

12 Deinde subdit Ant. **Véspere autem etc.** cum Cantico **Magnificat**, alternatim cum Clericis (quam Antiphonam incipit in cantu, si opus fuerit, verba proferens **Véspere autem Sábbati**, Cantoribus et Choro reliqua prosequentibus, quæ ipse submissa voce dicit).

Tit. VI De Sabbato sancto Caput II

Canticum beatæ Mariæ Virginis— Luc. 1, 46-55

Magnificat *ánima mea Dóminum:

Et exsultávit spíritus meus * in Deo, salutári meo.

Quia respéxit humilitátem ancillæ suæ: * ecce enim ex hoc beátam me dicent omnes generatiónes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: * et sanctum nomen ejus.

Et misericórdia ejus a progénie in progénies *timéntibus eum.

Fecit poténtiam in bráchio suo: * dispérsit supérbos mente cordis sui.

Depósuit poténtes de sede, *: et exaltávit húmiles.

Esuriéntes implévit bonis : *et dívites dimísit inánes.

Suscépit Israël, púerum suum, * recordátus misericórdiæ suæ.

Sicut locútus est ad patres nostros, * Abraham, et sémini ejus in sæcula.

Glória Patri, et Fílio. * et Spirítui Sancto. Sicut erat in princípío, et nunc, et semper, et in sæcula sæculórum. Amen.

13 Repetita Ant. **Véspere etc.**, Celebrans accedit ad medium Altaris, osculatur illud, et versus ad populum dicit **Dóminus vobíscum**, et postea Orationem juxta solitum, in cornu Epistolæ.

14 Post **Ite, Missa est**, addit **Allelúja, allelúja**, et Clerici (vel Chorus) similiter addunt **Allelúja, alleliúja** ad **Deo grátias**.

15 Completo Evangelio S. Joannis, revertitur in sacristiam, et missalia paramenta deponit.

§ VII De reportatione Pyxidis

1 Celebrans accipit supra superpelliceum stolam albam. et præcedentibus Clericis cum cereis, et alio cum bursa Corporalium et velo humerali, accedit ad locum, ubi asservatur Pyxis cum Particulis.

2 Ibi, adhibitis debitis cæremoniis, ut tit. IV, cap. II, § III, accipit velatis manibus Pyxidem, quam portat in solito tabernaculo servandam.

3 Revertitur in sacristiam, in qua, depositis sacris vestibus, complet gratiarum actionem.

4 Interim per Clericos exstinguuntur cerei Altaris.

5 Item tres candelæ in cuspide Arundinis, quæ amplius non accenduntur, et Arundo ipsa amovetur omnino.

6 Item exstinguitur Cereus Paschalis: qui tamen, remanens in suo candelabro, regulariter accendetur in Missis et Vesperis cum cantu (vel Missis lectis, quæ sollemnium locum teneant), tribus sollemnioribus diebus Octavæ Paschatis, Sabbato in Albis, in omnibus Dominicis (et si adsit consuetudo, etiam aliis diebus et sollemnitatibus) Temporis Paschalis, et usque ad Evangelium inclusive diei Ascensionis Domini: quo dicto, Cereus exstinguitur, et completa Missa removetur e candelabro, et servatur accendendus in Vigilia Pentecostes, sed tantum ad benedictionem Fontis.

7 Tandem per Clericos omnia suis locis reponentur.

INDEX

Reverendis minorum Ecclesiarum Rectoribus.....	5
--	---

Titulus I

De Benedictione Candelarum in Festo Purificationis B. M. V.

Caput I	De Præparandis pro Benedictione, Processione et Missa	7
	In Altari majori	7
	Prope cornu Epistolæ in plano.....	7
	In abaco, seu credentia	7
	In sacristia.....	8
Caput II	De sacris Ritibus in Festo Purificationis B. M. V. absolvendis.....	8
	§ I De Candelarum benedictione.....	8
	§ II De Candelarum distributione.....	9
	§ III De Processione.....	10
	§ IV De Missa post Processionem.....	11

Titulus II

De Benedictione Cinerum in Capite Jejunii

Caput I	De Præparandis pro Benedictione et Missa.....	12
	In Altari majori.....	12
	In abaco, seu credentia.....	12
	Prope cornu Epistolæ in plano.....	13
	In sacristia.....	13
Caput II	De sacris Ritibus Feria IV Cinerum persolvendis.....	13
	§ I De Cinerum benedictione.....	13
	§ II De Cinerum impositione.....	14
	§ III De Missa.....	15

Titulus III

De Dominica Palmarum

Caput I	De Præparandis pro sacris Actionibus hujus Dominica.....	15
	In Altari majori.....	15
	Prope cornu Epistolæ in plano.....	16
	In abaco, seu credentia.....	16
	In sacristia.....	16
Caput II	De sacris Ritibus Dominica Palmarum persolvendis.....	16
	§ I De Palmarum benedictione.....	16
	§ II De Palmarum distributione.....	18
	§ III De Processione.....	19
	§ IV De Missa post Processionem.....	21

Index

Titulus IV

De Feria V in Cœna Domini

Caput I	De Præparandis pro Functionibus hac Feria persolvendis.....	22
	In Altari majori.....	22
	Prope cornu Epistolæ in plano.....	22
	In abaco, seu credentia.....	22
	Prope abacum.....	22
	Extra cancellos.....	22
	In sacristia.....	22
	In Sacello parato pro repositione Ssmi Sacramenti.....	23
Caput II	De sacris Ritibus Feria V in Cœna Domini peragendis.....	23
	§ I De Missa usque ad Processionem.....	23
	§ II De Processione Ssnii Sacramenti ad Sacellum.....	24
	§ III De Pyxidis asportatione.....	27
	§ IV De Altarium denudatione.....	27

Titulus V

De Feria VI in Parasceve

Caput I	De Præparandis pro Officio hujus Feriæ.....	29
	In Altari majori.....	29
	In abaco, seu credentia.....	30
	Prope abacum.....	30
	In Sacello Sepulcri.....	30
	In sacristia.....	30
Caput II	De sacris Ritibus Feria VI in Parasceve persolvendis.....	31
	§ I De principio Officii usque ad denudationem Crucis.....	31
	§ II De Crucis denudatione et adoratione.....	32
	§ III De Processione ad Sacellum, et regressu ad Altare cum Ssmo Sacramento.....	36
	§ IV De reliquo Officio et Ritu hujus Feriæ.....	38
	§ V De Pyxidis repositione.....	40

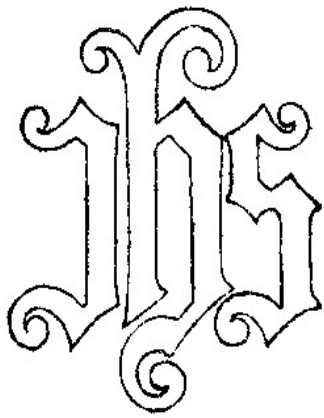
Titulus VI

De Sabbato Sancto

Caput I	De Præparandis pro omnibus Functionibus hac die persolvendis.....	41
	Extra portam principalem.....	41
	In Altari majori.....	41
	In abaco, seu credentia.....	42
	In sacristia.....	42
	In baptisterio, si adsit.....	42
	Pro Baptismo, si ministrandus.....	42
Caput II	De sacris Ritibus Sabbato sancto peragendis.....	43
	§ I De principio Officii usque ad benedictionem Cerei.....	43
	§ II De benedictione Cerei.....	44

Index

§ III De Prophetiis	45
§ IV De benedictione Fontis	45
§ V De Baptismo parvulorum	47
§ VI De Litanis et Missa cum Vesperis	48
§ VII De reportatione Pyxidis.....	50

IF YOU PURCHASED THIS
MEMORIALE RITUUM
FROM EBAY
OR DOWNLOADED IT FROM ANOTHER SITE
YOU COULD HAVE OBTAINED IT FOR FREE and
FROM ITS ORIGINAL COMPOSITER
AT:

Laudate Dominum
Traditional Rites and Prayers
of
Holy Mother Church

<http://www12.asphost4free.com/laudatedominum/>

and

<http://laudatedominum.bravehost.com/index.html>

This special formatted electronic edition of *Memoriale Rituum*
is Copyright of *Laudate Dominum*